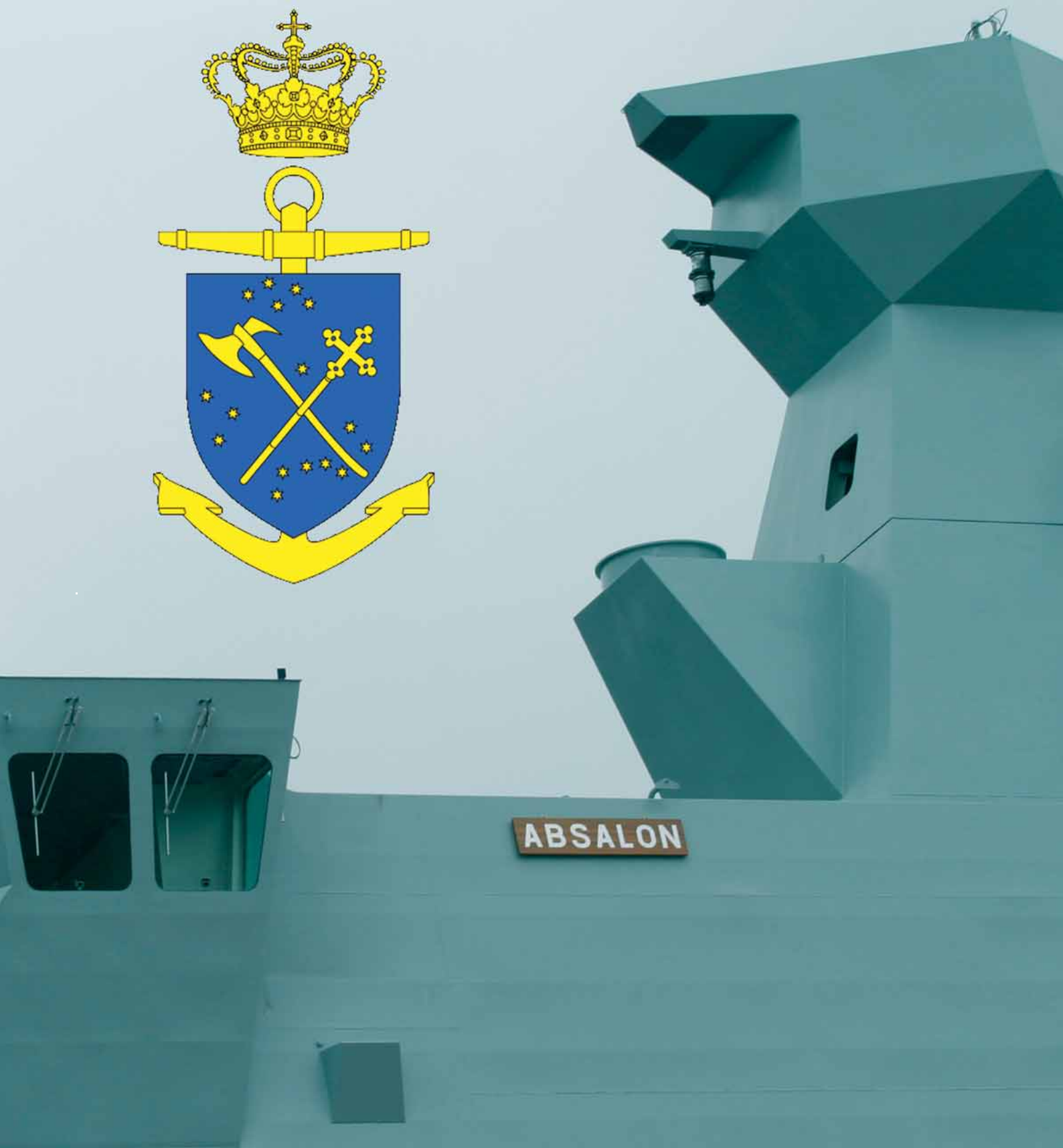
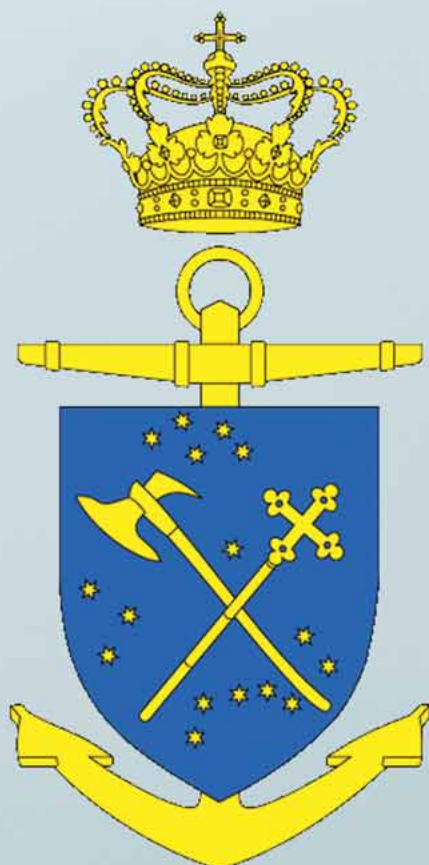

Søværns-orientering

Nummer 2 . juni 2004 . 34. årgang

Nyt fra Redaktøren

Der er gået lang tid siden bladet udkom sidst. Vi havde sat en deadline i sidste nummer til 18. maj, men valgte at udskyde den for at få navngivningen af søværnets nye fleksible støtteskib ABSALON med. Den langtrukne proces med at nå et forlig på Christiansborg bevirkede endnu en udsættelse, da det nye forsvarsforlig naturligvis også skulle med.

Nu kommer der ikke mere med, for sommerferien er ved at starte og Søværnsorientering skal forhåbentlig med i kufferten.

Vi har igen fået et nyt søværn og det er jo en passende anledning til også at få et nyt layout. Den gamle redakteur har taget sig nogle layoutmæssige friheder og billedmængden er forøget. Blad om og se hvad jeg mener.

God sommerferie.

Sven Voxtorp

Indholdsfortegnelse

HM Dronningen navngav ABSALON	3
Ny forsvarsaftale for 2005-09	7
1. Eskadre-enhed "NORD PÅ" med hæder	10
PETER TORDENSKIOLD i STANAVFORLANT	
- 2004	11
Forsvarets parade for Kronprinsparret 5. maj	17
Søværnets Edsflåne	18
GAME OVER	19
To takkeskrivelser fra Forsvarets Dag	23
Mindehøjtidelighed for Slaget ved Helgoland	24
60-året for henrettelserne på Skæring Hede	26
Etik og Moral i Forsvaret	28
Sejlads med Missilfartøjet SKADEN under	
dens deltagelse i BALTIC BRIDGE	30
Søværnets Idrætslederpris	32
NCS er død, NCAGS leve!	33
Tak til de gamle damer!	35
Heraldik i Søværnet gennem 50 år	36
Marineelev Hold 1-2004	38
Frederiksberg Slot fylder 300 år	39

Søværnsorientering

Bladet udgives af Søværnets Operative Kommando og dækker alle Søværnets kommandoer. Bladet udsendes siden 1993 til militært ansatte. Nuværende årgang er den 34.

Adresse: Søværnets Operative Kommando
Att. SVN ORT, Postboks 483 · 8100 Århus C

Redaktion:

Ansvarshavende overfor medieansvarsloven:
Orlogskaptajn Claus Holm Christensen,
Søværnets Operative Kommando

Redigering og layout: Redaktør Sven Voxtorp.
Telefon: 89 43 30 99 eller 23 71 35 72 (mobil)
Telefax: 89 43 31 41, E-mail: <lese@sovok.dk>

Distribution: Kontorfuldmægtig Brit Kristjansson.
Telefon: 89 43 30 23

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere det indsendte materiale.

Indholdet i bladet kan frit citeres med angivelse af kilde. Billeder dog kun efter aftale med red.

Tryk: Kannike Graphic A/S, Århus

ISSN 0907-5038, oplag: 8.000 eksemplarer

SVNORT kan også ses på: www.sok.dk

DEADLINE for næste nummer:

15. september 2004

Forsiden: Det Flexible Støtteskib ABSALON
fotograferet ved navngivningen, indsat skibets
våbenskjold. Foto: Per Rasmussen, FOV

Hendes Majestæt Dronningen navngav det fleksible støtteskib ABSALON

Det første af to støtteskibe blev 4. juni navngivet af Hendes Majestæt Dronning Margrethe II på Odense Staalskibsværft, Lindø. Skibet kom til at bære navnet ABSALON, opkaldt efter biskop Absalon. Hendes Majestæt afslørede samtidig støtteskibets våbenskjold.

Af orlogskaptajn Jens Vester, SMK. Foto: Per Rasmussen, FOV

For og bag - MØEN og DANNEBROG

Kort tid før navngivningshøjtideligheden fortojede kongeskibet DANNEBROG agten for det nye støtteskib. Majestæten blev ledsaget fra kongeskibet til navngivningspladsen af Chefen for Søværnets Materielkommando, kontreadmiral K.H. Winther, Administrerende direktør J.S. Hansen samt eget følge. Ved navngivningspladsen blev Hendes Majestæt Dronningen modtaget af Skibsreder M. Mc-Kinney Møller og Forsvarschef general H.J. Helsø. Under overværelse af de indbudte gæster, heriblandt Forsvarsminister Søren Gade, inspicerede Hendes Majestæt et honnørkommando bestående af besætningsmedlemmer fra minelæggeren MØEN og Søværnets Tamburkorps. Fra talerstolen navngav Hendes Majestæt Dronningen det fleksible støtteskib med ordene:

"Dit navn skal være ABSALON. Må held og lykke følge ABSALON og dets besætning". Våbenskjold og navneskilt blev samtidig afdækket. Chefen for ABSALON, kommandør-

kaptajn P. Starklint beordrede: "Klar overalt - Hejs" - og orlogsflag og gøs vejede for første gang fra ABSALON. Tamburkorps, skibshorn og skibssirener satte i gang og markerede lydæssigt den betydningsfulde begivenhed.

Reception og besigtigelse

Majestæten og øvrige indbudte gæster begav sig derefter til receptionsteltet og efter et kort ophold der om bord i ABSALON for at besigtige nybygningen.

Efterfølgende deltog Hendes Majestæt Dronningen i navngivningsfrokosten, hvor skibsreder M. Mc-Kinney Møller bød velkommen. Herefter talte Hendes Majestæt, Forsvarschefen, Administrerende direktør J.S. Hansen samt Chefen for Søværnets Materielkommando.

I løbet af eftermiddagen benyttede mange af gæsterne sig af muligheden for at besigtige ABSALON på guidede rundvisninger. Repræsentanter for pressen og vagtsfri besætningsmedlemmer fra DANNEBROG og MØEN havde også lejlighed til at komme ombord.

Hendes Majestæt på talerstolen

I alt besøgte godt 300 personer ABSALON.

På trods af det ikke alt for behagelige vejr var det en festlig, højtidelig og velgennemført begivenhed, der sluttede sidst på eftermiddagen. Værftets folk kunne så igen nærme sig for at arbejde videre på skibet.

Der udestår stadig en del arbejde,

inden ABSALON afleveres fra værftet og forlægges til installationsperiode på flådestationerne, hvor det militære udstyr skal installeres. ABSALON forventes fuldt operativ i 2007, når alle installationer er afsluttet. Allerede inden vil ABSALON kunne udføre relevante opgaver i takt med udstyrets installation. Skibsreder M. Mc-Kinney Møller, Forsvarschefen og Chefen for Søværnets Materielkommandos taler er her gengivet i deres helhed.

Skibsreder M. Mc-Kinney Møllers tale: Lidt historie.

Odense Staalskibsværft grundlagdes i 1918 ved Odense Kanal af min Fader som personlig ejendom og med personlig hæftelse. Derfor navnet: Odense Staalskibsværft ved A.P. Møller.

Den første nybygning, Robert Mærsk på 2.185 tons, dampmaskine, 600 hk, 8 knob - når det ikke blæste - leveredes den 20. december 1919 til Aktieselskab Dampskibsselskabet Svendborg. Motorskibene meldte sig hurtigt med Leise Mærsk på 4.200 tons i 1921 som det første. Det var også min første prøvetur.

Hendes Majestæt Dronning Margrethe II inspicerer honnørkommandoen

Gennem tyverne fulgte andre shelterdækkere, heriblandt Chastine Mærsk og Nicoline Mærsk 8.000 tons, dobbeltskruede i alt 2.200 heste, men Nicolines lastrum var næsten 50.000 cf. større end Chastines.

Derefter, begyndende i 1928, tank-skibe, herunder tre til A.P. Møller, et på 7.600 tons, to på 11.700 tons mod de af Værftet senest byggede på 300.000 tons.

Første halvdel af trediverne var vanskelig, skibe blev lagt op, ordrer var få. Værftets virke mindskedes og indstilledes endda i en periode. Trediverens anden halvdel var mere aktiv. Der byggedes linie- og tank-skibe op til 16.000 tons til norske, engelske og hollandske redere og ikke mindst Rederiet A.P. Møller. Under krigen nedtrappedes drastisk, og til de fleste nybygninger manglede det ene eller det andet, og det tog bevidst tid, inden skibe-

ne kunne færdiggøres. Efter krigen genoptoges produktionen så aktivt og hurtigt, som man evnede. Fra 1962 overtog det nyanlagte Lindø Værft gradvis hele produktionen og er idag - desværre - det eneste overlevende store skibsværft i Danmark, Sverige og Norge. I alle årene siden 1918 har værftet koncentreret om kommercielle skibe. Dagens skib er første virkelige afvigelse. Det er følgende for mig

kommen. Men - indrømmet - den har vist sig vanskeligere og mere krævende, end vi skønnede. Det er vor fejl - ikke Forsvarets. Men sigtet har været og er ufravigeligt - at levere et helt igennem

Forsvarsminister Søren Gade (th.) i samtale med Departementchefen

Fakta om støtteskibet ABSALON.

ABSALON er et støtteskib - det første af to i klassen af samme navn. Skibet er baseret på Søværnets Flex-koncept, som indebærer brug af containeriserede og udskiftelige våbenmoduler. Skroget er udformet, så det minimerer støj, radarreflektion og infrarød udstråling - et såkaldt stealth design.

Skibet er designet til blandt andet at kunne transportere militære køretøjer, som kommandoplatform. Det kan også udrustes som et militært hospitalsskib og bruges i nødhjælpsoperationer.

Hoveddimensionerne er:	Længde overalt	137,6 meter
	Bredde	19,5 meter
	Dybgang	6,3 meter

Beboelsen er indrettet i et gastæt citadel med en lukafkapacitet på 170 personer. I alt kan skibet underbringe op til 300 personer. Den faste besætning udgør 100 mand. Flex-dækket er et lastdæk på 900 m² beregnet til køretøjer, kampvogne, 20 fods containere, indsatsfartøjer eller miner. En rampe og porte agter sikrer adgang til Flex-dækket fra kaj eller fra flåder. Store helikoptere kan lande på dækket agter og en hangar giver plads til f.eks. to af Forsvarets nye EH 101 helikoptere. Fremdrivningsmaskineriet udgøres af to motorer med en ydelse hver på 8.200 kW der er placeret i hver sit maskinrum. Hver motor driver en vridbar propel via et gear. Servicefarten er beregnet til 23 knob. Udholdenhed er beregnet til 28 døgn og 9000 sømil.

ABSALON udrustes med en 127 mm kanon, Harpoon anti-overflademissiler, "Evolved Sea Sparrow" luftforsvarsmissiler, Stinger missiler, "Close In Weapon System", antiubådstorpedoer, missilvildlednings-systemer og miner. Skibet udrustes desuden med varslingsradarer, navigationsradarer, anflyvningsradar, ildledelsessystemer, sigter, identifikationssystemer, infrarøde systemer, laservarslingsystemer og sonarer.

Forsvarschefen

som Værftets kun anden Formand - min Fader var den første - en særlig ære idag at byde velkommen - først og fremmest til Deres Majestæt. Der skal ikke herske tvivl om, at Forsvarets valg af navngiver har glædet os enormt. Dernæst hilser Ministeren, Forsvarschefen, Chefen for Søværnets Operative Kommando og alle øvrige repræsentanter for Forsvaret velkommen.

Og det gør vore andre gæster også. Den opgave, Værftet fik, var kær-

tilfredsstillende produkt. Hjertelig velkommen.

Forsvarschefens tale:

I dag er i sandhed en stor og markant dag, hvor jeg i lighed med de tidligere taler ærbødigt vil takke Deres Majestæt for deltagelsen i navngivningen af denne - Forsvarets og Søværnets - største enhed nogensinde.

Navnet ABSALON vidner om en stolt fortid. Ophavet bør så absolut betænkes.

ABSALON var en af Danmarks fremmeste og mest betydende flådeførere og statsmænd. Han reorgani-

Chefen for Søværnets Materielkommando

serede Ledingsflåden og besejrede venderne - til trods for både tilbageslag og modgang. Ordet VEDHOLDENHED kan kendetegne hans virke. Han grundlagde København, hvilket vidner om IVÆRKSÆTTER ÅND. ABSALON kendes fra 1864-krigen, hvor en dampdrevet panserskonert bar navnet. Anvendelsen af damp og panser var på dette tidspunkt et revolutionerende spring. Navnet er derfor også kædet sammen med anvendelsen af NYE KONCEPTER, FREMTID og BRED ANVENDELIGHED. Der kan derfor trækkes en række positive linier langt tilbage i Danmarkshistorien - linier, der vidner om vedholdenhed, anvendelsen af nye tilgange, pionerånd og anvendelighed, hvilket i høj grad kendetegner Flådens nye enhed. Jeg - og resten af Forsvaret - har derfor de største forventninger til denne nye skibstype, som på afgørende vis vil

ABSALON efter navngivningen - ved kaj på Lindø

være med til at virkeliggøre Forsvarets ambitioner om fortsat at tage ansvar i det internationale samfunds opgaver og aktivt tage del i de opgaver, der må og skal løses. Opgaver i såvel nationalt som multinationalt regi, værnssfælles muligheder, langt fra vore egne stræder og områder. Bygningen af ABSALON er sket gennem et vigtigt samarbejde mellem Forsvaret og Dansk Industri, hvilket jeg gerne vil takke for. A. P. Møller-Mærsk har ikke tidligere bygget enheder til Forsvaret, men denne opgave har vist det store potentiale, der er inden for dette område. Må skibet leve op til teksten på statuen af Absalon på Højbro Plads: "Han var modig, snild og fremsynet. En yder af lærdom. Med ren vilje. Danmarks trofaste søn". Jeg vil derfor afslutningsvis bede selskabet løfte Deres glas for fremgang for ABSALON og dens besætning, samt for et fortsat frugtbart

samarbejde mellem Forsvaret og Industrien."

Chefen for Søværnets Materielkommando:

Ideen om en helt ny type krigsskib - et orlogsskib med transportkapacitet, med maksimal fleksibilitet og med effektiv bevæbning og kommando- og kontroludrustning - går tilbage til 1991, hvor Søværnet vurderede erfaringerne fra korvetten OLFERT FISCHERs udsendelse i den første Golf krig. Tanken udvikledes og projektet blev første gang konsolideret i rapporten fra "Udvalget vedrørende Forsvarets Materiel" i august 1997. Herfra blev ideen løftet over i beretningen fra Forsvarskommissionen i november 1998, og den blev i maj 1999 en del af "Aftale om forsvarets ordning 2000-2004", hvor det fastlægges, at "baseret på anvendelse af det til Standard Flex konceptet hørende containeriserings- og modularise-

Kommandørkaptajn P. Starklint, skibsreder M. Mc-Kinney Møller, Hendes Majestæt Dronning Margrethe II, administrerende direktør J.S. Hansen, forsvarschef, general H.J. Helsø, kontreadmiral K.H. Winther.

Blasonering og motivering for våbenskjold til ABSALON

Blasonering: I blå en guld stridsøkse krydsslågt med en guld korsstav ledsaget af seksten seksoddede guldstjerner dannede stjernebillederne Cassiopeia, Polarstjernen, Ørnen og Store Bjørn.

Skjoldet hviler på et anker hvorover en kongekrone.

Motivering: Våbnet hentyder til stormanden Absalon (1128 - 1201), der karakteriseres som "lige strålende som hærmænd og som kirkens tjener". Han virkede som biskop, men organiserede også den danske ledingsflåde, der gjorde sig gældende i togterne mod Venderne, og derved skabte forudsætningerne for det danske herredømme i Østersøen. De seksoddede guldstjerner strøet på blå bund, visende et udsnit af det Nordiske firmament, symboliserer himmelstrøget hvorunder Absalon havde sit virke. Korsstaven, som vises på Absalons gravsten i Sorø Kirke, og stridsøkse hentyder til hans virke som både gejstlig og kriger.

ringsprincip bygges to fleksible støtteskibe, der kan anvendes til støtte for landoperationer, som hospitalsskibe, til løsning af transport- og evakueringsopgaver, embargoopgaver samt deltage i NATO's stående minerydningsstyrke og andre opgaver efter konkret beslutning." Hermed kunne vi gå fra ide til virkeliggørelse - først ved en vurdering ved de to førende europæiske konstruktører af moderne orlogsskibe i England og Frankrig, som bekræftede tankens grundlæggende bæredygtighed. Dernæst i et spændende projektsamarbejde mellem Søværnet og et konsortium under skibsværftsforeningen. I starten af 2001 var de endelige militære krav defineret og efter den følgende udbuds- og forhandlingsrunde blev der 5. november 2001 tegnet kontrakt med Odense Stålskibsværft om bygning af to fleksible støtteskibe tillige med en yderligere fremadrettet option for projektering, konstruktion og bygning af kommende patruljeskibe baseret på samme skibsmæssige grundkonstruktion.

I dag - 13 år efter første ide - men kun 4 år efter den politiske beslutning og kun 2 år efter byggekontraktens indgåelse kan vi markere navngivningen af den første enhed. Mange menneskers gode ideer og deres hårde arbejde i projektets faser har sikret, at Søværnet meget snart kan meddele Forsvarschefen, at skibet kan indgå i Flådens tal til rådighed i sin grundrolle. Over de kommende tre år vil dernæst, såvel dette skib som søsterskibet trinvist

blive tilført den supplerende udrustning for i 2007 at kunne levere den fulde nye kapacitet til Forsvaret. Siden 1990 har Søværnet bidraget til Forsvarets internationale engagement med korvetter, minelæggere, standard-flex fartøjer i minerydningsrolle og i kamprolle og med en undervandsbåd i en bred vifte af operationer. Det er lykkedes at levere gode resultater ved smidig brug og mindre ombygninger af enheder, der oprindeligt var desig-

net og bygget til den kolde krigs - og et koldt klimas - forhold.

Vi vil nu fremover kunne bidrage med skibe og udrustning, der fra starten er tænkt som, designet som og bygget til nye og anderledes operative krav. Til gavn for opgaveløsningen og ikke mindst til gavn for de besætninger, vort land sender ud for at løse opgaverne.

Jeg vil gerne udtrykke min tak til Deres Majestæt for i dag at have navngivet vort nye skib."

ABSALON sætter nye normer for skibsstørrelser i Flåden. Nedenfor stævnen anes minelæggeren MØEN, der snart lægges op

Ny forsvarsaftale for 2005-09

Både Forsvarsminister Søren Gade og Forsvarschefen er tilfredse med det seneste forlig mellem de seks mest betydningsfulde politiske partier i Folketinget og Regeringen. Forsvarsaftalen gælder fra det nuværende forligs udløb ved årsskiftet til og med 2009. Forliget omfatter en serie af kompromisser, der alt i alt vil omkalfatre Forsvaret og de enkelte værn til fremtiden.

Det vil sige, det man på Christiansborg kunne blive enige om repræsenterer den værktøjskasse som kan etableres indenfor de givne økonomiske rammer til at løse Danmarks sikkerhedspolitiske interesser. Dette gælder såvel her hjemme som deltagelse i det internationale samfunds fredsskabende og fredsbevarende aktiviteter.

Vi bringer her uddrag af den første informationspamflet, der blev udsendt efter godkendelse af Forsvarskommandoen til personalet i Søværnets Operative Kommando og underlagte myndigheder om det nye søværn.

Nedlæggelser og afhændelser

Over de næste år vil Forsvaret nedlægge, afhænde eller udfase følgen-

Forsvarsminister Søren Gade

de enheder, tjenestesteder og materiel:

To brigader,
Sjællandske Kampgruppe,
Jyske Kampgruppe,
Kampgruppen ved Danske Division,
Opklaringsbataljon ved Hærens Operative kommando,
Fem kampbataljoner i det territoriale forsvar

Samtlige LEO I kampvogne udfases
Sjælsmark Kaserne, Hevringlejren og Melbylejren afhændes/mageskiftes,
Minelægger af Falster-klassen og Lindormen-klassen udfases
Antallet af STANDARD-FLEX fartøjer reduceres til 10,
Ubådsvåbnet nedlægges,
Auderødlejren afhændes
Eskadrille 724 nedlægges.
8 Fennec (A5 550) anvendes i stedet

til opstilling af en observations- og let transporthelikopterenhed.
Det jordbaserede luftforsvar udfases
CRC Vedbæk lukkes
Hovedværksted Værløse lukkes
Flyvestation Værløse afhændes
Jægersborg kaserne afhændes

Nye tjenester ser dagens lys

På det værnsmæssige område sker der store ændringer i forhold til i dag. Det sker i forsøget på kun at bruge netop tilstrækkelige ressourcer på at opstille, uddanne, vedligeholde og forsyne de operative enheder i alle værn. Vi opretter en række tjenester i skikkelse af:

Forsvarets Materieltjeneste (FMT),
Forsvarets Personeltjeneste (FPT),
Forsvarets Bygnings- og Etablismentstjeneste (FBE),
Forsvarets Regnskabstjeneste (FRT) og Forsvarets Kommunikationstjeneste (FKT).

Forsvarsakademiet og Forsvarets Sundhøjstjeneste viderefører den udvikling, de allerede har indledt.

Forsvarets Materieltjeneste kommer til at bestå af dele af materielstabten i FKO og de nuværende materielkommandoers centralledelser. De samles og placeres i Vedbæk og underlægges FMT. Derudover oprettes Værksted Danmark og Lager Danmark (Forsvarets Hoveddepot), hvortil der knyttes en række vedligeholdelsesfaciliteter og forsyningsdepoter over hele landet. Til forskel fra i dag skal både vedligeholdelse, genforsyning og depotdrift ske mere på tværs af værnene.

Forsvarets Personeltjeneste får til huse på Holmen med en filialafdeling i Hjørring. I dag er personaleforvaltningen fordelt på mange ledelsesniveauer og finder i praksis sted ved stort set alle myndigheder. Oprettelsen af FPT sker for at bruge personelressourcen bedre til gavn for både Forsvaret og den enkelte medarbejder.

Forsvarets Bygnings- og Etablismentstjeneste får opgaven med at drive alle Forsvarets etablissementer. Det sker dels fra FBEs kommende hovedkvarter i Hjørring, og dels fra FBEs elementer på de enkelte tjenestesteder.

Forsvarets Regnskabstjeneste bliver ligeledes placeret i Hjørring. Oprettelsen af FRT er en konsekvens af den IT-mæssige udvikling, der i dag

muliggør en samling af den regnskabsmæssige ekspertise i Forsvaret. FRT skal i tæt samarbejde med Forsvarskommandoens økonomifunktion sikre kvalitet i Forsvarets budgetopfølgning og regnskabsaflæggelse.

Forsvarets Kommunikationstjeneste placeres på Holmen og bygges på fundamentet af Forsvarets TV- og Mediecenter. FKT skal i dagligdagen arbejde tæt sammen med kommunikationssekretariatet i Forsvarskommandoen. FKT skal betjene Forsvarets myndigheder med informationsprodukter i form af blade, informationer på FIIN, Internet og TV-produktioner til både internt og eksternt brug.

Værnepligt

Forliget indeholder en 4 måneders værnepligt med et bredere sigte end den værnepligt, vi kender til i dag. Uddannelsen kommer blandt andet til at omfatte førstehjælp, ABC, brandbekæmpelse, enkeltkæmper- og uddannelse af småstyrker. Uddannelsen kommer til at ske i alle værn, i både Øst- og Vestdanmark og vil være på ca. 700 timer.

Hvad nu

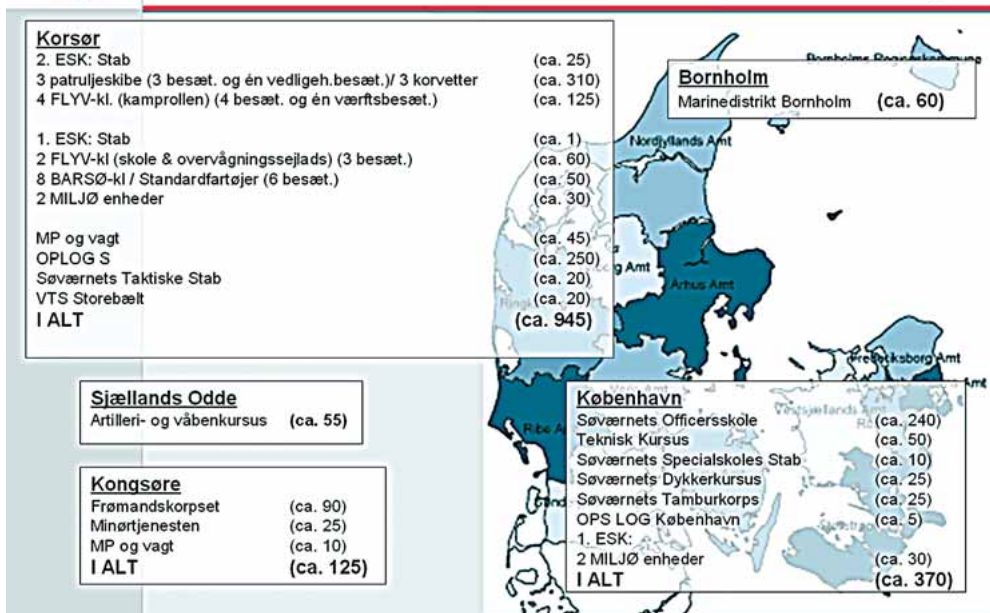
Efter indgåelse af forsvarsaftalen kan Forsvaret nu se frem til i en årrække at udvikle sig til et skarpere forsvar med en mere effektiv og international profil. Det kræver en fokuseret indsats og hjælp fra alle mand om bord.

Vi vil løbende informere om planernes tilblivelse. Vi forstår, at forliget betyder usikkerhed om fremtiden for mange ansatte. Men vi kan forsikre om, at omstillingen ikke vil ske hen over hovedet på medarbejderne. Omstillingen kan kun ske ved inddragelse af medarbejderne. Derfor vil I løbende blive informeret. Og I kan altid spørge jeres foresatte!

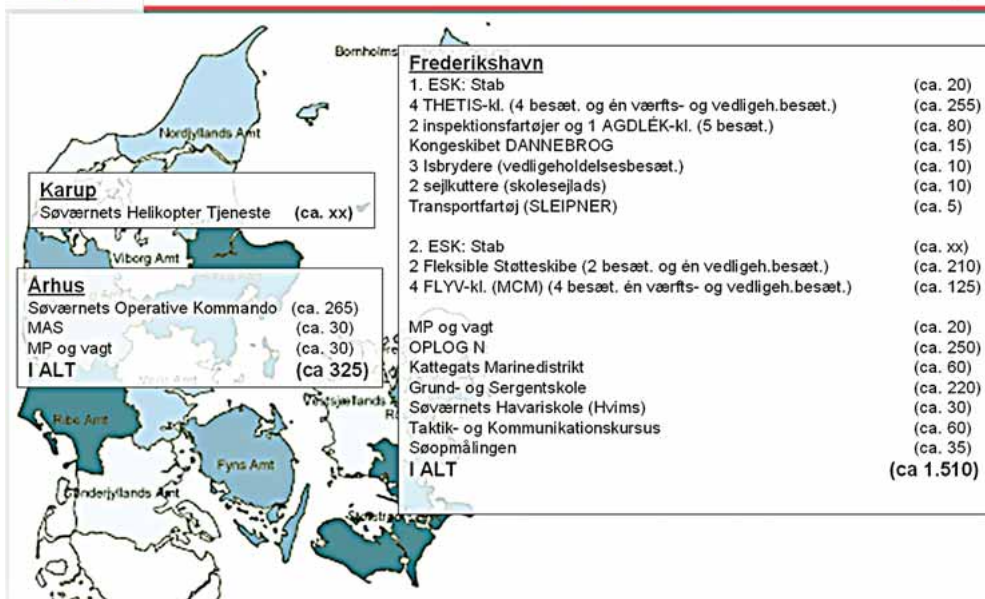
Læs mere om forsvarsaftalen på Forsvarets hjemmeside og på Forsvarets infoserver. Og husk at gøre din mening gældende via de nye brevkasser, der er oprettet på Internettet og intranettet.

Søværnet på Sjælland og Bornholm

Søværnet i Jylland

Søværnet generelt

Søværnets transformation og/eller omstilling til den nye verden er en proces, der blev igangsat for snart mange år siden, og dette nye spændende og udfordrende forlig beskriver glædeligvis en naturlig forlængelse af denne tilpasning til øget deltagelse i internationale operationer og ikke mindst en fortsat modernisering af Flåden.

For at få råd til denne udvikling er vi nødt til at rationalisere strukturen, og det vil blandt andet medføre at;

- Grundskolen flyttes til Frederikshavn.
- Antallet af eskadrer reduceres til 2.
- Taktik- og Våbenskolen og Teknikskolen sammenlægges til Søværnets Specialskole.
- Undervandsvåben-, Fjernkendings- og Signalkursus flyttes til Frederikshavn.
- Værnepligten reduceres til 4 måneder (for DANNEBROG dog fortsat 9 måneder).

Udviklingen medfører også, at vi desværre bliver nødt til at skille os af med nogle kapaciteter og enheder:

- Hele minelægningskapaciteten skal afvikles, og derfor udfases de to minelæggere af LINDORMEN-klassen og MØEN, ligesom jeg desværre må konstatere,
- at VIKING-ubåde ikke indgår, som en del af den fremtidige flåde.

Der vil som en konsekvens heraf ske en ordnet udfasning af de eksisterende ubåde.

De gode nyheder er, at vi får:

- 3 patruljeskibe.
- 4 maritime helikoptere til de nye store enheder.
- Søværnets Taktiske Stab styrkes.
- Forøgelse af Frømandskorpset.
- Opdatering af LYNX helikoptere.
- Etablering af operative logistiske funktioner i Korsør og Frederikshavn.

Disse store ændringer vil uundgåeligt berøre mange mennesker på den ene eller anden måde. Mange skal skifte job og/eller flytte. Og andre vil antagelig blive tilbudt omskoling til andre jobs. På nuværende tidspunkt, ved jeg ikke, om der i Søværnet skal ske afskedigelser, men jeg beder indtrængende om, at I alle går til sagen med frisk mod og et positivt sind,

Vi har fået et nyt bredt forlig - nu skal det implementeres. Det bliver en spændende opgave, som kræver en stor indsats fra alle dele af Søværnet.

Kurt Birger Jensen, Kontreadmiral, Chef for Søværnets Operative Kommando

For Materielkommandoen

I støttestruktur kommer der ligeledes til at ske større omlægninger. Som det måtte være de fleste bekendt fra tidligere orienteringer, oprettes der en række værnsfælles tjenester. Dette medfører, at Søværnets Materielkommando lægges sammen med de to øvrige værnsmaterielkommandoer til Forsvarets Materieltjeneste (FMT). FMT placeres geografisk i Vedbæk, hvor Forsvarsstaben i dag har til huse.

For Centralledelsen betyder det en opsplitning til de værnsfælles tjenester. Den faglige ekspertise i T-divisionen overføres til FMT; mens D-divisionens forskellige støttefunktioner overføres til de øvrige respektive værnsfælles tjenester.

Hvor de enkelte personer skal placeres er endnu for tidligt at sige, idet der netop er nedsat projektgrupper, der skal gennemføre den detaljerede planlægning.

Søværnets Materielkommandos underlagte myndigheder vil få nye tilhørsforhold.

FBF og MAS KBH vil komme til at høre under Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste (FBE) og, der vil i myndighederne ske mindre tilpasninger i forhold til den opgavefordeling, som de øvrige værnsfælles tjenester lægger op til.

Flådestationerne vil organisatorisk blive delt op i en operativ støttestruktur, som kommer til at høre under SOK, og en værksteds- og depotstruktur som kommer til at høre under FMT.

Grænsefladerne mellem den operative struktur og den værnsfælles struktur er endnu ikke på plads i en sådan detaljeringsgrad, at det er muligt at sige, hvor de enkelte elementer på flådestationerne kommer til at høre til. Der er ingen tvivl om, at flådestationerne kommer til at gennemgå nogle væsentlige organisatoriske forandringer; men for de fleste medarbejdere vil forandringerne være mere organisatoriske end arbejdsmæssige og de nære kolleger vil i mange tilfælde forblive de samme

Til den enkelte medarbejder er det vigtigste budskab på nuværende tidspunkt, at der bliver arbejdet på højtryk for at fastsætte det tidsmæssige forløb i implementeringen af forliget. Det, der er kendt nu, er endemålet. De skridt, der skal til for at nå endemålet, skal først planlægges.

Det tidsmæssige forløb kommer til at strække sig over en længere periode (nogle år), og der er en lang række ting, der skal koordineres. Så snart det er muligt, vil medarbejderne få yderligere besked og en oversigt over, hvilke skridt der skal tages hvornår.

Kristen H. Winther, kontreadmiral, Chef for Søværnets Materielkommando

1. Eskadre enhed "NORD PÅ" med hæder

Tekst og foto: 1. Eskadre

Chefen for Søværnets Operative Kommando, kontreadmiral K. B. Jensen overrakte et satellit-billede over den nordlige del af Grønlands østkyst til TRITON B besætning

Den 25. marts afholdt officerer og banjermester fra TRITON B-besætningen planlægningsmøde i Frederikshavn for det forestående forårstogt til Færøerne 7. april til 15. juni. Hvad deltagerne ikke vidste var, at Chefen for Søværnets Operative Kommando, kontreadmiral K. B. Jensen, havde planlagt at benytte denne lejlighed til at mødes med chefen og besætningsmedlemmer fra TRITON (B). Admiralen ønskede personligt at udtrykke sin anerkendelse for en veludført indsats i forbindelse med løsningen af opgaver under TRITONs patrulje i Nordatlanten under operativ kontrol af Grønlands Kommando i sommeren 2003. Chefen for Søværnets Operative Kommando bemærkede, at de meget informative og velskrevne nyhedsbreve på udmærket vis har udbredt og udvidet kendskabet til Søværnets permanente og krævende indsats og operationer i de nordatlantiske farvande. Endvidere har TRITONs besiddelsestagen af Tobias Ø udvidet kongeriget – et forhold, hvis konsekvenser vi for nærværende ikke har fuldt kendskab til. Naturligvis blev flagskiftet på Hans Ø og de nordlige breddegraders rekorder på såvel vest

som østkysten af Grønland samt heraf afledte optegnelser og registreringer af is og besejlingsforhold omtalt. Ved at nå op på 82 grader 01 minut (helikopteren ombord nåede 83 grader 3 minutter) kom TRITON den 2. august 2003 længere mod nord på Grønlands vestkyst, end noget andet dansk orlogsfartøj før har været i inspektionstjenestens 416-årige historie. Den 10. september 2003 slog TRITON rekorden for et dansk skibs sejlads mod nord på Grønlands østkyst ved at nå op på 81 grader 10 minutter nordlig bredde. Som et synligt tegn og bevis på TRITONs præstation overrakte Chefen for Søværnets Operative Kommando et indrammet satellit-billede til chefen for TRITON B-besætning, kommandørkaptajn Per Starklint. Et satellit-billede over den nordlige del af Grønlands østkyst taget den dag, hvor inspektionsskibet TRITON nåede 81 grader 10 minutter nordlig bredde på østkysten. Skibets banjermester, seniorsergent Michael C. Jakobsen modtog på besætningens vegne en tilsvarende gave – i en lidt forstørret udgave.

PETER TORDENSKIOLD I STANAVFORLANT - 2004

Af premierløjtnant Michael Thomsen, foto: Søværnet

Rapport fra korvetten PETER TORDENSKIOLD kort inden den sejlede hjem efter deltagelse i NATOs stående flådestyrke i Atlanten, STANAVFORLANT. Det var en oplevelse, vi gerne vil dele med læserne.

Stort postyr - sejlad i Middelhavet

Det er jo ikke første gang, en af Søværnets korvetter deltager i en lang deployering, men der hersker nu alligevel en vis spænding og uvished rundt i skibet inden afgang. I år var det oprindeligt planlagt, at STANAVFORLANT skulle starte med deltagelse i MCo4 (Maritime Commitment 2004 (mere om den senere)) og herefter i adstadigt tempo forlægge nordover for at deltage i øvelse BLUE GAME ved Norges kyster. Korvetten skulle så, efter endt deltagelse i BLUE GAME, der også indeholdt et planlagt besøg i Århus op til den 14. maj, udgå af styrken denne dato for at gå på sommerferie før efterårets øvelsessejladser.

Kort inden afgang, blev det klart, at STANAVFORLANT muligvis ikke skulle nordpå, men derimod svinge til venstre, ind i Middelhavet. Stort postyr, idet sejlad i Middelhavet inkluderer tropeudrustning til hele besætningen. Alle skulle have taget mål til tropeuniform, hvid og kaki, hvide sko og sandaler, shorts og sokker af forskellig slags skulle pakkes og udleveres i en fart. Derfor måtte besætningen, oveni alle de andre opgaver, der er i forbindelse med en lang deployering, myldre af sted til måltagning over 3 dage.

Der er i forvejen ikke meget plads til tøj og den slags rundt på lukaferne, så da de store kasser med uniformer ankom til skibet, stod de fleste og klædede sig i nakken. Hvor i alverden skulle man gøre af alt det? Det lykkedes dog at få alt anbragt - og godt det samme, for det viste sig jo, at forespørgslen kom.

Så måtte politikerne på arbejde, idet deltagelse i ACTIVE ENDEAVOUR kræver politisk godkendelse. Denne godkendelse kom i hus sidst i marts.

En ganske stor forsamling af familie og venner var på Langelinie for at vinke farvel ved afsejlingen fra hovedstaden

Korvetten var stillet til rådighed for STANAVFORLANT i perioden 15. februar til 14. maj kl. 2359 lokal tid. Kvikke hoveder begyndte at lægge 2 og 2 sammen, og vi måtte nok erkende, at hjemkomsten blev rykket nogle dage i den sidste ende. Besætningen tog det nu med krum hals, det er jo vilkårene i den Kongelige Marine. Det lød nu også ganske spændende - alt det med Middelhavet, og en "live" operation. Især for dem, der ikke tidligere havde været udstationeret. Programmet lå langt om længe fast.

Afgang Flådestation Korsør

Efter afgang fra Korsør 14. februar 2004 gik det mod Langelinie i København, hvor skibets minesikringsanlæg skulle måles igennem. Det skulle gøres på målebanelen ud for Lynetten ved Holmen. Der åbnede sig mulighed for at medtage pårørende på sejlturen til København. Det var koldt og diset den dag, og der myldrede mennesker rundt i gangene overalt på skibet. Kun lige da korvetten passerede Sjællands

Odde, hvor vi afholdt en skydning med kanonen, var de fleste udenørs for at se på.

Eskadrechefen kom forbi og talte til besætningen inden afgang, og han forventede, at PETER TORDENSKIOLD gjorde en forskel derude sammen med de andre STANAVFORLANT enheder.

Næste dag ved middagstid var målingerne tilendbragt, og der blev taget flot afsked med de pårørende, som stod og vinkede på kajen. Krigshyl og tågehorn, kanonslag og grønne lyskugler blev skudt af i forbindelse med korvettens passage af Langelinie - ud mod Kronløbet - ned mod Kielerkanalen og videre mod Spanien. Korvetten var på vej.

Forlægning mod Texel

Da vi havde passeret Kielerkanalen og taget afsked med lodsen, var vi så for alvor på vej mod Syd! Vi skulle møde den norske fregat NARVIK, den tyske fregat KÖLN samt det hollandske tankskib AMSTERDAM den

følgende morgen. Senere skulle vi så møde resten af den stående NATO-styrke, som bestod af den engelske fregat CAMBELTOWN, den tyske fregat KÖLN, den norske NARVIK, den amerikanske KLAKRING, portugisiske ALVARES CABRAL, spanske SANTA MARIA, hollandske AMSTERDAM og Hendes Danske Majestæts Skib PETER TORDENSKIOLD.

CAMBELTOWN, en smuk fregat af anseelig størrelse, var på den første del af togtet flagskib, og husede styrkechefen og STANAVFORLANT staben.

Det første møde

Første møde med styrken foregik ganske traditionelt med front for hinanden, så der blev fløjtet, frontet og gjort honnør nogle gange de første par dage. Efterhånden, som de første dage gik, lærte man stemmerne på radionettene at kende, og PETER TORDENSKIOLD blev hurtigt en integreret del af styrken.

Første havneophold var i Rota, Spanien, tæt ved Cadiz. Her skulle detaljerne vedrørende NRF-øvelsen (NRF står for NATO Response Forces, Red.) MC-04 (Maritime Commitment 2004) gennemdiskuteres. MC-04 var en sjælden og meget spændende øvelse for korvetten, idet der var mere end 25 skibe (herunder et spansk hangarskib) fly, landgangstroppe og landstyrker med i øvelsen. Det er ikke ofte, at danske enheder nyder denne mulighed for at deltage i så stort opsatte øvelser.

Proben på vej over kørende på wiren

PETER TORDENSKIOLD ville vise sig fra sin bedste side, og fik lejlighed til at demonstrere besætningens og enhedens formåen inden for så forskellige discipliner som kontrol af jagerfly, undervandskrig for hele styrken og luftforsvar for mineskibene. Det er det der i fagsproget udtrykkes

Parti fra Porto med nogle af vinproducenternes navne på bredden af Douro

således: - CAP controller, ASUWC og LAAWC for MCMV enhederne. PETER TORDENSKIOLDS relativt lille besætning måtte varetage mange opgaver på en og samme tid. De mange positive tilbagemeldinger vidnede dog om, at vi havde vist det

på NATOs reaktionsstyrker (NRF), og man derfor kunne forvente visse opstartsproblemer. Alle disse forventninger blev heldigvis gjort til skamme, da MC 04 viste sig at være en meget udfordrende og veltilrettelagt øvelse, med fokus på samtlige former for krigsførelse – warfares. Det gjaldt specielt asymmetrisk krigsførelse. En rigtig god start på dette års deltagelse i STANAVFORLANT.

Tur til selve Porto

Efter et kort ophold på reden ud for Rota, var styrken atter på vej. Turen gik nu mod Leixoes nær Porto i Portugal. Der skulle styrken ligge i nogle dage. Det var rimeligt godt vejr på dette ophold, og mange nåede en tur ind til selve Porto for at se nogle af portvinsproducenterne og endda smage på de dyre dråber. Dejlig vin for øvrigt.

Change of Command

Senere sejlede styrken mod Plymouth (Devonport) i England, hvor der skulle være "Change of Command Ceremony". Det var Hollands tur til at tage over som kommanderende - COMSTANAVFORLANT med fregatten

JACOB VAN HEEMSKERCK som styrkens nye flagskib. I slutningen af opholdet, var der planlagt en DISTEX. En øvelsestype, som vi i søværnet igennem de sidste par år har trænet en del på. Formålet er at yde støtte i forbindelse med opstået katastrofe inde land. En flådestyrke som STANAVFORLANT besidder et ganske stort potentiale i en sådan situation og kan yde støtte med medicin, proviant, brandslukning, afstivning af huse og meget andet. Et skib er jo et lille samfund og har tømrere, sanitetsfolk, svejsere, brandfolk, dykkere, kokke og meget andet. Når dette samles vil en større flådestyrke kunne afse ganske betragtelig hjælp ved eksempelvis et jordskælvsområde eller lignende. Man vil således kunne stabilisere en situation indtil hjælp fra andre organisationer med speciale i sådanne forhold er ankommet. En spændende øvelse - med alt det organiserede kaos sådan noget nu medfører. Korvetten stillede med gummibåd til transport, en læge samt sanitetspersonel, pionerhold samt forsyninger.

Med fornyet styrke og ny styrkechef mod Lissabon

Efter opholdet i Devonport drog styrken med fornyet styrke og ny styrkechef mod Lissabon. Der skulle vi være i 3 dage, inden vi skulle ud at deltage i den portugisiske øvelse INSTREX. Opholdet i Lissabon var præget af regnvejre og heller ikke særligt varmt. Vi fik dog alle hilst på hinanden, idet der blev afholdt FORCE RECEPTION ombord i KÖLN med ganske mange deltagere.

På trods af regnvejret viste Lissabon sig jo vanligt som en smuk by, og besætningen fik da også lejlighedsvis mulighed for at nyde opholdet med en smule sol på himmelen. Allerede i forbindelse med afgang fra havn startede øvelse INSTREX, med træning i asymmetrisk krigsførelse. Tillige var der en skydeøvelse mod luftmål med kanonen. De sidste par dage på denne øvelse var vejret ikke med os. Kraftig blæst satte en ganske pæn sø, og besætningen fik god træning i at holde balancen på ustabil grund. Det er en kunst i sig selv at holde gejsten oppe, når det hele vælter rundt. En typisk reaktion er, at man bliver meget træt.

- underligt udklædte søfolk

AMSTERDAM, vores flådetanker, afgik fra styrken umiddelbart efter INSTREXs afslutning. Et vemodigt farvel til en god samarbejdspartner gennem den første tid. AMSTERDAM var rigtig god at tage forsyninger - specielt olie - ved. (RAS partneren). Både på grund af dens besætning, men også på grund af det hollandske skibs gode udrustning - olietankingen især, der var en PROBE, der som de der har prøvet den ved er meget hurtig og let at arbejde med. PETER TORDENSKIOLD er også udstyret med PROBE, og det går det hurtigt med at koble til og tanke op. Med AMSTERDAMs farvel kunne vi se frem til at skulle bruge den noget mere besværlige NATO B kobling. Der blev sagt pænt farvel til AMSTERDAM med en STEAM PAST. STEAM PAST foregår således, at styrken li-

ner op på én lang række, hvorefter det afgående skib sejler tæt forbi de andre skibe, der normalt har iværksat et eller andet morsomt på sidedækket. Tit indgår underligt udklædte søfolk og udsmykning af skibet i en eller anden form. Under disse "ceremonier" kan brandslangernes "skudvidde" ofte sammenlignes. Den amerikanske KLAKRING vandt!!

Overvågning i det østlige Middelhav Det var nu endeligt fastlagt, at styrken skulle overtage opgaverne med overvågning i det østlige Middelhav. Så efter et kort ophold i Rota sejlede vi mod øst. Under den lange forlægningsvar der indlagt et par havneophold og mange forskellige øvelser. Det var boardingøvelser, kommunikationsøvelser, helikopterøvelser samt kampinformationsøvelser. Internt i skibet afholdtes så havariøvelser, sanitetsøvelser og øvelser i manøvrering til og opsamling af bjergemærks.

Tidligere på turen havde vi haft mange havariøvelser og en (selvfølgelig ikke planlagt) mindre brand i gasturbinerummet en tidlig morgen. Alleerede der viste besætningen sin styrke. Selvom halvdelen sov formåede hele besætningen at møde på klartskibsposterne samt at slukke branden på mindre end 2 minutter! Vi var klar til alt, hvad der måtte komme.

Påske på Mallorca

Påskeden nærmede sig med hastige skridt, og i den forbindelse var der planlagt et havneophold i Palma på Mallorca. Den plads, som styrken kunne få tildelt i Palma havn, var ret begrænset, og da PETER TORDENSKIOLD skulle langs kaj for at reparere radar voldte det lidt problemer. Den eneste kajplads, vi kunne få, ville bringe os ved siden af en af det spanske kongehus' yachter og gav os kun lige vanddybde nok til at kunne ligge der. Men efter nogen snak frem og tilbage med fagter, målebånd og en noget gammeldags udgave af et ekkolod (en snor med et blylod i enden) kom korvetten langs kaj i Palma.

Vejret drillede stadig - og det blev overskyet 2 timer efter, vi var ankommet. Det tog nu ikke modet fra os, og vi nød opholdet til fulde. I forbindelse med opholdet i Palma var den danske helikopter NAVY 249 fløjet ned for at være med i styrken. Den tyske fregat KÖLN skulle huse den, men helikopterbesætningen kom selvfølgelig straks om bord på korvetten for at hilse på. Herlige gutter med en god sans for mor-

PETER TORDENSKIOLDs modificerede kran - i baggrunden JACOB VAN HEEMSKERCK

OTO MELARE skyder

somme indlæg, og de havde friske aviser med fra Danmark. Et dejligt ophold var det, og mange nåede da også at komme en tur rundt på øen.

4 til 5 meter høje bølger i eftersøgningsområdet

Med påsken vel overstået, stævnedes vi igen mod øst - hen mod de områder der skulle afpatruljeres. JACOB VAN HEEMSKERCK havde forladt Palma en dag før os andre for at få sin overlevering fra Chefen for den Stående NATO-styrke i Middelhavet - COMSTANAVFORMED - inden dennes afgang fra området.

Medens vi sejlede mod øst opfangede PETER TORDENSKIOLD et nødsignal på kanal 16 fra Malta radio, som vi straks informerede vores gruppechef om. Opkaldet beskrev en flygtningebåd med 90 personer ombord, der var ved at synke i området ud for Tunesiens kyst.

Søen i området var ganske voldsom med 5 til 6 meter høje bølger. I redningsoperationen deltog foruden PETER TORDENSKIOLD også KÖLN og KLAKRING samt helikoptere - herunder den danske LYNX, der var ombord på KÖLN. Desværre var der intet at se i eftersøgningsområdet og efter 8 timer fik PETER TORDENSKIOLD besked på at sejle mod Kreta, som var det oprindelige mål. Vi tænkte alle på de 90 personer og der var lidt stille ombord de følgende timer. Heldigvis viste det sig den efterfølgende dag, at de 90 personer senere alle var blevet samlet op af et tunesisk handelsskib i god behold. Humøret var atter højt, og vi ankom så Souda Bay på Kreta for at tanke og proviantere. Dagen efter stævnedes korvetten atter mod øst -

Inklinometer 43 grader

ned mod vores patruljeområde.

2 gange i døgnnet vælter det ud med skibe

Vores indledende område lå nord for SUEZ-kanalens udmundning - et område med meget trafik. 2 gange i døgnnet vælter det nærmest ud med skibe fra kanalen og gennem hele dagen og natten strømmer der skibe til, hvis destination er længere mod øst. Alle skulle kaldes op og spørges om, hvor de kom fra, deres last og destination samt nogle andre specifikke spørgsmål. PETER TORDENSKIOLD var ligeledes klar til at gennemføre fysisk kontrol i form af boarding, såfremt dette måtte være nødvendigt. Mens vi lå i patruljeområdet var skibet konstant i højere beredskab end normalt, idet der skulle holdes skarpt udkig efter fly og små motorbåde. Der skete heldigvis ikke noget af den slags og da patruljeperioden var vel overstået forlagde vi mod nord for at anløbe Antalya i Tyrkiet for nogle dage. Undervejs afholdtes der en ganske interessant og sjælden skydeøvelse! En støtte-skydning ind over land -

en såkaldt Naval Fire Support. Lige syd for Antalyabugten ligger der nogle småøer som Tyrkerne anvender som skydemål. Det var en af disse øer, vi skulle beskyde for at indøve procedurer for støtte skydning for landstyrker med ekstern måludpegning. Den danske LYNX (NAVY 249) foretog denne måludpegning og rettede artilleriilden ind, hvor den skulle være. PETER TORDENSKIOLD var i al beskedenhed den eneste der kunne ramme øen! Stor jubel ombord og også stor jubel i "vores" helikopter.

En god oplevelse i Antalya

Antalya industrihavn ligger godt 20 kilometer udenfor byen, med bjergene mod sydvest og Antalya by mod nord nordøst. Bjergene er store og virker lidt truende, og øverst oppe på den første tinde, ligger en restaurant af den type, der kører langsomt rundt. En time om en omgang, siges der. Adgangen til restauranten foregår af en snoet bjergvej. Elektronikofficeren og teknikofficeren forsøgte sig med cykler derop. Turen tog mere end 2 timer, og de måtte ind imellem stå af for at trække vejret. Turen ned tog derimod kun 8 minutter. Hmm - måske havde en fartbøde været på sin plads! - Undervejs mødte de en umådeligt gnaven skildpadde.

Opholdet i Antalya var ganske spændende for besætningen. Flere udnyttede muligheden for at få sig et tyrkisk bad, mens andre brugte tiden på indkøb i den overfyldte bazaar, der lå midt i Antalyas centrum. Her kunne man købe alt - lige fra ure, guld og sølv til lædervarer, tøj, sko og kager. Sandelig om ikke også barberen og hans sønner stod klar til at give folk den helt store tur. De handlende talte i nogen udstrækning dansk - en blanding af dansk, svensk og norsk. Det blev det første havneophold på turen, hvor vejret faktisk var godt hele tiden. Alle nød det, og havde en god oplevelse i Antalya. Det var under dette ophold, besætningen overgik til hvid sommeruniform og fik taget det obligatoriske skibsbillede. Vi havde fået en fra helikopterbesætningen til at forestå den vigtige opgave med at fotografere, og i modsætning til tidligere, blev besætningen stillet op helt ude fra stævnen med front mod agter. Fotografen stillede sig så op på kanonen og "holdt knappen nede" i et minut eller to. Resultatet er da også blevet ganske godt synes vi selv. Det er KÖLN i baggrunden.

Indløb på PETER TORDENSKIOLD
 "RAS approaches" – dem havde vi øvet og øvet og øvet en gang til, så det var ingen overraskelse at der skulle indøves RAS approaches, da vi sejlede fra Antalya. Denne gang skulle indløbene være på PETER TORDENSKIOLD. At man var blevet gode til at sejle tæt kunne en del våde gaster fra vort agterdæk så absolut bevidne. Senere skulle indløbene gælde den tyske flådetanker RHOEN, AMSTERDAMS afløser. RHOEN har ikke PROBE-systemet, men opererer kun med NATO B, der skal boltes sammen til forskel fra PROBENS effektive smæklås. Det er lidt mere besværligt, men grundigt indøvet OK. På denne del af togtet skulle en bulgarsk officer sejle med styrken som en del af den bulgarske flådes forberedelser til indtræden i NATO. Først med ALVARES CABRAL og senere også ombord i PETER TORDENSKIOLD. Tiden nærmede sig, hvor korvetten skulle til at vende stævnen mod vest. Vi skulle de sidste 8 dage, som medlem af STANAVFORLANT, være flagskib i OPERATION STROG (STRAight Of Gibraltar). Denne opgave så vi meget frem til som den perfekte afslutning på togtet. Styrkechefen havde dog forinden bestemt, at PETER TORDENSKIOLD fortjente en STEAM PAST, hvorfor vi forlagde til Souda Bay for et meget kort ophold.

Farvel med kanonslag, bulder og brag

Afgangen fra Souda Bay foregik i krigsmanøvrerulle for at afprøve den nylygt indførte skibsorganisation med hensyn til bemanding af nøgleposter på dæk. Afgangen forløb helt smertefrit, og efter at have forladt bugten samledes styrken for at sige pænt farvel til os. Vi fik en flot STEAM PAST og fik sagt pænt farvel til de øvrige deltagere, med kanonslag, bulder og brag, hylene og tuden og med masser af vand.

Den vrede skildpadde fra Tyrkiet

Et lille skub i hækken i det hårde vejr

Maskinbesætningen havde modificeret vores bagbord kran til lejligheden for at kunne matche KLAKRINGS brandsprøjter (se billedet). Det lykkedes ganske fint. Hele besætningen deltog i øvrigt med stor iver i vores STEAM PAST - og der var virkelig gjort noget ud af det på alle skibene.

Besætningen ikke på dækket i to døgn

Det skulle tage ikke mindre end 7 dage at komme frem til Rota. Da vi forlod de andre skibe i styrken, var vejret fint og søen flad som en pandekage. Det skulle snart ændre sig, for da vi passerede Malta, fik vi kun natten med godt vejr. Vinden vendte som på kommando fra øst til vest og tiltog betragteligt. I vort tilfælde kunne søen bygge sig op helt fra Gibraltar og næsten til Sicilien. Bølger på mere end 12 meter mødte os beslutsomt. Vi lå i mere end to døgn og red den af op i søen med kun 3 -4 knobs fremdrift. Normalt er et blæsevejr ovre efter nogle timer, men dette her holdt stand længe. Besætningen måtte ikke komme på dækket i to døgn - simpelthen fordi søerne slog ind over skibet både for og agter. Det var et par barske døgn med krængninger helt op i nærheden af 45 grader - altså hvor det kan være lige meget, om man går på dækket eller på skottet. Inklinometret viser her også 43° krængning. Det er i sådan et vejr, vagtcheferne ombord lærer at læse søen rigtigt. Der skal ikke gøres mange fejl, før hele besætningen "får glæde af det" - i form af buler og skrammer, tømte hylder og skabe og et farligt rod over det hele.

Når man står på broen og formelig kigger OP for at se toppen af den næste bølge, fyldes man med ærefrygt og bøjer ærbødigt hovedet. "Rasmus" (havet) var lidt småsur den dag.

Det varede mere end 48 timer at ride "stormen" af, og først på 3. dagen kunne PETER TORDENSKIOLD slikke sårene og sætte lidt mere fart på. De daglige rutiner blev genopta-

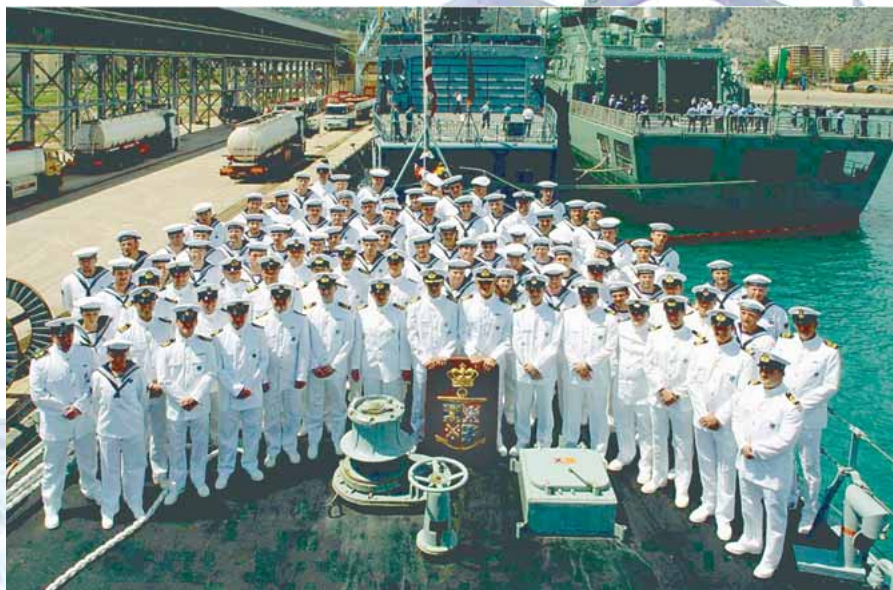

Hos Barberen - skummet tages af

get, og vi begyndte igen at forberede den forestående passage gennem Gibraltarstrædet. Skibets sidearmeringer skulle renses og smøres efter det hårde vejr og funktioneringen skulle kontrolleres.

Affyrede lysgranater hen mod fartøjet

Vi gik gennem Gibraltarstrædet 6. maj om eftermiddagen. Under denne passage havde en politi/toldbåd ikke helt forstået at holde god afstand til de militære enheder, der besejler området. Han stævnedes os ret og nærmede sig med høj fart - lige i solstriben, så man ikke kunne observere hans identitet. Han kom nærmere og nærmere, så PETER

Besætningen stillet op i stævnen med front mod agter. Det er KÖLN i baggrunden i Antalya i Tyrkiet

TORDENSKIOLD fik ved den lejlighed mulighed for at afprøve vores "Warning Off" procedurer helt ind til lige før skudafgivelse. Patruljebåden holdt på, skønt vi både brølede med tågehornet og affyrede lysgranater hen mod fartøjet. Først lige til sidst, drejede han af, formodentlig fordi han havde mærket faren ved at nærme sig yderligere. Alle skytter stod klar på sidedækket og holdt skarpt øje med ham. Det var tæt på.

Vi sejlede nordpå og lagde os for anker ud for Rota om aftenen. Tidlig næste morgen hev vi ankeret hjem og sejlede ind på flådebasen, hvor der skulle være briefing om de forestående eskorteopgaver. PETER TORDENSKIOLD var udstukket til at være flagskib under disse eskorter, og chefen for styrken i "STROG operationen" skulle sejle med. Briefingen forløb planmæssigt, og besætningen nød at have fast og rolig grund under fødderne. Golfklubben ombord fik da også lejlighed til at spille et par matcher på golfbanen i Rota, medens andre nåede en tur til byen eller stranden.

Hurtigst muligt gennem Gibraltarstrædet

Eskorteopgaverne bestod i, at samle det antal skibe der nu skulle eskorteres i en tæt formation, lige udenfor strædet, beordre "best speed" og sejle hurtigst muligt gennem STROG området. Det er faktisk en ren rutineopgave, men det er nu alligevel anderledes når der er tale om en virkelig operation i et område med et noget større trusselsniveau end vi normalt sejler rundt i. De skibe vi eskorterede, havde alle prøvet

det før, så den instruktion der skulle til for at få disse ikke militært uddannede kaptajner til at sejle på den rigtige måde, var ganske lille. Eskorterne forløb uden problemer og var en ganske lærerig proces.

Biscayen - næsten i Havblik

PETER TORDENSKIOLD fik lige et par dage i Rota denne omgang. Rota var efterhånden blevet et velkendt sted, og vi nød opholdene til fulde. Besætningen havde efterhånden lært området godt at kende. Tiden, hvor vi skulle vende næsen mod nord nærmede sig dog hastigt, og belært af turen fra Souda Bay, tog vi ingen chancer. Vi afgang fra Rota tidligst muligt, og vores vejrkortmodtager var tunet skarpt ind hele tiden, så vi kunne holde godt øje med udviklingen. Vejrmeldingerne sagde dog, at vi overvejende ville få fint vejr på det meste af turen, kun lige i den sydligste del af Biscayen kunne der komme noget halvdårligt vejr. Det gjorde der også, og vi talte med et par mindre danske skibe, der også var på vej nordover. Det kongelige bryllup var det store samtaleemne mellem de danske skibe, og da de opdagede os, var der jo noget velkendt over PETER TORDENSKIOLD. De var dog ikke helt sikre, men vi kaldte dem og fik os en lille snak om især vejret. De havde begge to ligget i det samme vejr som os i Middelhavet og havde i den grad også fået Rasmus galpen at føle. Så det kortvarige blæsevejr i Biscayen bekom os ikke ret godt, men heldigvis løjede vinden i løbet af den første nat, og resten af turen foregik næsten i havblik. Dejligt var det i den engelske kanal, og besætningen su-

gede den sidste varme ud af solen, nu, kort inden vi kom hjem til Danmarks noget køligere klima.

Tankerne mest hos kæresten og familien

"MANØVRERULLE, MANØVRERULLE, på post til at gå i havn, styrbord side til kaj. Påklædning hvid paradeuniform, hele besætningen til oplining på styrbord sidedæk!" brøler næstkommanderende i ordreanlægget. Korvetten er nu næsten hjemme, og der står 300 pårørende og venter på os. Chefen for Søværnets Operative Kommando og Chefen for 2. Eskadre står også og venter på at modtage korvetten og straks efter ankomst, samles hele besætningen på kajen til en kort parade, som inkluderede velkomsttaler af de to højere chefer. Derefter var det tid til gensynet med de pårørende - og tankerne var jo nok alligevel mest hos kæresten og familien.

NATOs flådestyrker med en fremragende samarbejdsånd

PETER TORDENSKIOLD har haft en god og lærerig deployering i STANAVFORLANT 2004. På trods af det noget genstridige vejr er alle kommet hjem med en god og spændende erfaring rigere. Vi er nu indarbejdet som den aktive "NRF enhed" (find mere om NRF på SOKs hjemmeside www.sok.dk), og vi ligger i højt beredskab indtil afløsning af NIELS JUEL. Især øvelsen MC 04 viste, at NATO absolut formår at forme styrker, også store styrker under forskellige nationers kommando, med meget kort varsel - og til løsning af store opgaver.

DISTEX i England viste også, at selv om det ikke altid er deciderede militære opgaver, der skal løses af en multinational styrke, er NATOs flådestyrker traditionelt så godt samarbejdede, at en hvilken som helst opgave bliver løst i en fremragende samarbejdsånd.

Båndene blev om end endnu stærkere mellem enhederne, da vi hørte om den frygtelige terroraktion i Madrid under vores ophold i Plymouth. NATOs flådestyrker kan til enhver tid sættes sammen og løse de opgaver, der måtte komme, i et forrygende internationalt samarbejde.

Fremtiden ser lys ud for Forsvaret, og vi kan om ganske kort tid deltage endnu mere aktivt i internationale operationer med de kommende Fleksible Støtteskibe og Patruljeskibe.

Forsvaret hylde Kronprinsparret 5. maj 2004

Tekst: Søværnets Grundskole, Auderød. Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste, Grundskolen og Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste

Til Forsvarets parade på Langelinie 5. maj i anledning af Hans Kongelige Højhed Kronprinsens bryllup stillede Søværnet, med Chefen for Søværnets Operative Kommando i front og under dennes fane, et æreskommando på 90 mand. Det specielle ved dette æreskommando var, at det udelukkende bestod af værnepligtige orlogsgaster.

Hovedparten af de værnepligtige var indkaldt 13. april til Søværnets Grundskole i Auderød og havde således kun gjort tjeneste i 3 uger, da dagen for paraden oprandt.

Kommandoen var suppleret med 12 værnepligtige fra 1. og 2. Eskadre, indkaldelseshold januar 04 og oktober 03, samt to premierløjtnanter fra Søværnets Officersskole og en premierløjtnant fra Flådestation Frederikshavn.

For at kunne deltage i paraden så kort tid efter deres indkaldelse gennemgik de værnepligtige et intensivt træningsprogram i militær optræden. Dette program blev gennemført på 10 dage, hvor de hver dag efter deres normale undervisning trænede på eksercerpladsen i Auderød. Ved generalprøven 4. maj viste det sig, at de "grønne" orlogsgaster godt kunne leve op til de ældre og professionelle kolleger fra de andre værn og Hjemmeværnet - både i marchteknik og geværeksercits.

Selve paraden den 5. maj gik også godt, og værnepligtshold april 04 repræsenterede Søværnet på fineste vis. Efter paraden kunne orlogsgasterne bese Forsvarets udstillinger på Langelinie og klokken 1600 gik det hjemad mod Auderød med et hold glade, men trætte unge mennesker.

Søværnets Edsfane

Af Søværnets Grundskole

De færreste er nok bekendt med, at Søværnet har noget så sjældent som en "Edsfane".

Søværnets Grundskole fik til opgave at stille et æreskommando og dermed repræsentere Søværnet ved det kongelige bryllup 14. maj 2004. I spidsen af æreskompagniet fik Grundskolen bemyndigelse og dermed æren af at benytte denne fane ved årets mest festlige lejlighed. "Edsfanen" har en interessant oprindelse, anvendelse og egen specielle historie, der her kort beskrives.

Nederlagene i Store Nordiske Krig

Efter den Store Nordiske Krig 1709 – 1720 var Flådens personel så demoraliseret, at viceadmiral Christian von Gabel fandt det nødvendigt at gøre noget ved det – noget som igen kunne få moralen op hos de overlevende søkrigere. Viceadmiralen fik derfor overbevist kong Frederik IV om nødvendigheden af en reorganisering af "Flådens faste stok". Dette skete i perioden fra 1719 til 1723, hvor personellet blev opdelt i 6 divisioner. Hver division blev tilknyttet et vist antal skibe.

En division omfattede fra 500 til 600 mand. Divisionen var igen opdelt i 5 kompagnier. Kompagnierne blev ledet af en kommandør.

1. Division 1757

De enkelte divisioner havde hver sin fane. Divisionsfanernes udseende kendes imidlertid ikke, men som et klenodie fra denne tid eksisterer et fint forarbejdet og meget velbevaret fanespyd. Dette fanespyd er monteret med den fane, som senere blev den såkald-

Troskabsløftet lyder således:

"Jeg lover at være Hans Majestæt Kongen tro og lydig, som en ærekær sømand og krigsmand uværlig at lade mig bruge i kongens tjeneste til vands og til lands og i samme mit liv og blod at vove, samt med troskab og lydighed at opfylde de pligter, der i øvrigt påligger mig som sømand og krigsmand".

te "Edsfane". Fanen med fanespyd blev givet til 1. division i 1757. Indgraveringen "1. Division 1757" står stadig at læse på fanespydet.

"Edsfanen" - ældste fane.

Fanespydet, som er meget smukt udskåret i metal, viser kong Frederik IV's monogram med kongekrone og rigsgæble. Fanedugen er et 3-dugs orlogsflag af hårdug monteret på en relativ kort fanestang, hvis tykkelse ganske særpræget aftager mod spydet - i lighed med de ældste faner, som findes bevaret på vore museer. De 6 divisioner blev imidlertid nedlagt i 1856. Måske som en konsekvens heraf, eller blot ved oprettelse af en ny stilling som chef for orlogsværftet på samme tid, blev der i 1858 udleveret en fane til Chefen for Orlogsværftet. Denne fane blev efterfølgende kaldt "Edsfanen", nu forekommer så udtrykket "Edsfane" officielt. Det forlyder, at flagdugen stammer fra samme tidspunkt.

Aflæggelse af troskabseden

Fanen blev således i tiden 1858 til 1921 benyttet ved aflæggelse af troskabseden eller troskabsløfter for Søværnets faste personel og benævntes derfor "Edsfanen".

Edsaflæggelsen foregik ved, at den, som skulle aflægge eden, stillede sig foran fanen, der så blev holdt skråt hen over hans hoved. Når vedkommende så aflagde eden var det med fanens spids i hænderne.

Fanen fandt også anvendelse, hvor en mand, der var fradømt æren, senere skulle generhverve denne. I dette tilfælde blev fanen svunget 3 gange over hans hoved, hvorefter han på ny måtte aflægge eden.

Edsaflæggelsen blev ophævet i Søværnet i 1921 ved indførelsen af den nye tjenestemandsslov.

"Edsfanen" reddet og under dramatiske omstændigheder

Da den tyske værnemagt under besættelsen af Danmark 1940-45 trængte ind på Holmen den 29. august 1943, blev "Edsfanen" reddet og under dramatiske omstændigheder ført til et skjulested i Nyboder. Senere blev den overført til Holmens Kirke, hvor provst Neiiendam, daværende formand for Holmens Kirkes menighedsråd, lod fa-

nen anbringe i Niels Juels gravkapel. Efter krigens ophør blev fanen atter ført tilbage til Holmen i "Nyholms Vagt". Her befandt den sig på en værdig plads på Viceadmiralens kontor til den 31. august 1966, hvorefter den blev overdraget til Chefen for Søværnet, som havde sit kontor i Søværnskommandoen i Gernersgade. Ved Chefen for Søværnets udflytning fra Gernersgade til Forsvarskommandoens nye bygninger i Vedbæk, blev fanen atter tilbageleveret til Chefen for Flådestation København den 10. januar 1973. Her har fanen så været opbevaret Under Kronen igen på Viceadmiralens kontor.

I spidsen for kendte danske modstandsfolk

Efter anden verdenskrigs afslutning, er fanen kun blevet brugt ved følgende begivenheder:

- Under den store sejrparade i London den 8. juni 1946 efter afslutningen af 2. Verdenskrig, hvor den blev båret i spidsen for en honnørdeling, bestående af kendte danske modstandsfolk fra forsvaret.

- Ved Hendes Kongelige Højhed Kronprinsesse Margrethes bryllup den 10. juni 1967. Her var der foran Holmens Kirke opstillet et honnørkommando bestående af Søværnets Tamburkorps og 3 delinger konstabler/konstabelelever fra Søværnets Konstabelskole.

Den tredje begivenhed

Den tredje begivenhed efter anden verdenskrigs afslutning blev Søværnets deltagelse med "Edsfanen" ved det kongelige bryllup 14. maj 2004, da Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik og frøken Mary Donaldson blev gift i Vor Frue Kirke i København. Søværnet havde opstillet et honnørkommando bestående af 7 officerer, 4 befalingsmænd, Søværnets Tamburkorps samt 90 værnepligtige - alle tjenestegørende ved Søværnets Grundskole i Auderød. Honnørkommandoen havde efter et særligt ønske fra Hendes Majestæt Dronning Margrethe II taget opstilling ved mindeankeret i Nyhavn. "Edsfanen" er efter paraden igen bragt til Marinestation Holmen.

GAME OVER

Hektisk forår for korvetten NIELS JUELS besætning.

Af kaptajnløjtnant Thomas S. Rasmussen, operationsofficer på NIELS JUEL. Foto: Søværnet

Tysk Tornado jagerfly under luftforsvarsøvelse.

Med deltagelse i dette års BLUE GAME øvelse i perioden 24. april til 14. maj 2004 sluttede et hektisk forår for korvetten NIELS JUELS besætning. Et forår, der har budt på travl øvelsesvirksomhed samtidig med en "opkøring" af NIELS JUEL til dens nuværende status som fuldt operativ reaktionsstyrkeenhed.

OLFERT FISCHERs "svanesang"

Januar gik med deltagelse i 2. Eskadres taktiske seminar, der indeholder en blanding af forelæsninger, øvelser i havn og øvelser til søs. Besætningens første øvelse til søs i 2004 kom i form af deltagelse i eskadreøvelsen SQUADEX 6 i februar med søsterskibet OLFERT FISCHER. Det var samtidigt en markering af slutningen på den godt toårige periode for OLFERT FISCHER i den højeste operative kategori.

En toårig periode, der som bekendt bød de skiftende besætninger på et endog meget udfordrende sejladsprogram. Ikke mindst korvettens deltagelse i operationerne ACTIVE ENDEAVOUR og IRAQI FREEDOM, står som markante, nationale milepæle for forsvarrets oversøiske engagement.

SQUADEX 6 var i år planlagt og ledet af Chefen for 2. Eskadre, som fra netop OLFERT FISCHER kunne iagttage en øvelse, der sammenlignet med tilsvarende øvelser de senere år, var vokset betydeligt i omfang og kompleksitet. Blandt andet havde man i år deltagelse af skibe og fly

Den norske fregat TRONDHEIM.

fra Holland, Tyskland og Polen foruden talrige danske enheder fra forskellige eskadrer.

Stor mediebevågenhed

Som en del af øvelsen gennemførtes den årlige PR-/hverveaktivitet "Maritim Dag" under ganske stor mediebevågenhed. "Dagen" er et arrangement, der sigter på at give landets gymnasieelever en oplevelse til søs og måske medvirke til, at Søværnets officersuddannelse får en plads i køen af uddannelsesstilbud til dagens ungdom. At dømme efter elevernes reaktioner og tilbagemeldinger faldt det ganske varierede program i målgruppens smag. En enkelt gymnasie-

elev udtalte endog til TV-2, at dagen havde været den bedste i hans liv.

NIELS JUEL klar i kulissen

Efter veloverstået øvelse takkede OLFERT FISCHER så af for denne gang. Besætningen overtog søsterskibet NIELS JUEL, der frisk fra værft bød sig til ved den hjemlige kaj i Korsør. Der udestod dog en del testsejladser og afprøvninger af nyligt installeret udstyr før korvetten kunne meldes operativ og klar til de kommende udfordringer. NIELS JUEL

drog derfor i februar på en uges sejlads til Norge, for på NATOs skibs måle- og testbane ved Stavanger at blive målt og afprøvet efter alle kunstens regler.

I marts skulle NIELS JUEL på sin første øvelse efter værftsophold. Sammen med VIBEN og SKADEN og en række svenske enheder deltog korvetten i øvelsen BALTIC BRIDGE, der fandt sted i farvandet omkring Bornholm samt i Kattegat, med fokus lagt på grundlæggende maritime færdigheder.

NIELS JUEL skulle i forbindelse med denne øvelse tillige underkastes inspektion - en såkaldt Unit Evaluation - under ledelse af Chefen for 2.

Eskadre. Ivrigt sekunderet af fantasi- og indsigtsfulde medarbejdere fra Søværnets Taktik- og Våbenskole samt Søværnets Teknikskole blev det til en aktionsmættet dag, hvor alle sejl blev sat for at teste korvettens taktiske og tekniske formåen i alle tænkelige scenarier. Unit Evaluation er første led i en række af inspektioner før korvetten kan tilmeldes til NATO Response Forces næste år. Næste test er en omfattende Operational Readiness Evaluation, der er planlagt til at skulle gennemføres af Chefen for Søværnets Taktiske Stab under den store nationale flådeøvelse DANEX 2004 i september dette år.

Subjektivt bedømt gik Unit Evaluation godt, og korvetten kunne sammen med de øvrige øvelsesdeltagere sejle til Korsør for debriefing af øvelsen - og en kort weekend. Der var således ikke tid til henfald i dårlige vaner, da skibet allerede om mandagen skulle i ilden igen. Denne gang gjaldt det deltagelse i årets første øvelse afholdt af Søværnets Taktiske Stab, PLAYEX I-04. Her bød den taktiske enhedsstab på mulighed for at træne klassiske søkrigsdiscipliner som luftforsvar, artilleriskudninger, boarding og overfladekrigsførelse.

BLUE GAME 04

I slutningen af april og i starten af maj skulle NIELS JUEL så medvirke i årets store øvelse, BLUE GAME 04, der i år fandt sted i Skagerrak og Kattegat under ledelse af den norske pendant til Søværnets Taktiske Stab.

BLUE GAME 04 var tænkt som en øvelse i krisestyring i et fiktivt, men realistisk scenario, med FN som hovedaktør. Øvelsen var betydelig af omfang. Over 60 flådeskibe deltog, herunder svenske enheder samt enheder fra de baltiske lande, for hvem BLUE GAME 04 var den første maritime NATO øvelse efter opnåelse af fuldgyldigt NATO medlemskab. Udover NIELS JUEL deltog fra Danmark VIBEN, GLENTEN, MAKRELEN samt LAXEN og LOSSEN. Sidstnævnte to enheder i deres kapacitet som en del af NATOs stående minerydningsstyrke, Mine Counter Measure Force North, der i det forløbne år i øvrigt har været under kommando af den danske kommandørkaptajn Michael Flagstad. Også Den Danske Mobile Logistikenhed (MLOG) deltog og ydede som altid trofast og kvalitetspræget logistisk støtte til de danske enheder samt, ikke mindst, et detachement af britiske flådehelikoptere.

Norske specialstyrker og boardinghold fra NIELS JUEL under udførelse af boarding af et mistænkeligt handelsskib.

Ansvarlig for luftforsvar samt fysikkerhed og flykontrol

Også på flysiden var BLUE GAME en stor mundfuld. Over 30 fastvingefly og helikoptere fra adskillige NATO lande deltog. NIELS JUEL var af øvelsesledelsen blevet gjort overordnet ansvarlig for styrkens luftforsvar samt fysikkerhed og flykontrol. Disse opgaver viste sig som forventet at være overvældende og komplekse, og de lagde kraftigt beslag på korvettens ressourcer i operationsrummet. Samtidig var NIELS JUEL leder af en overfladekampgruppe, med deltagelse af de norske fregatter BERGEN og TRONDHEIM, det norske inspektionsskib ANDENES samt de hollandske fregatter WILLEM VAN DER ZAAN og DE RUYTER. For sidstnævntes vedkommende var BLUE GAME 04 skibets første rigtige øvelse nogensinde. Skibet var netop blevet afleveret til den hollandske flåde. DE RUYTER har i størrelse, udseende og kapaciteter mange ligheder med de kommende danske Fleksible Støtteskibe og var derfor et særdeles interessant bekendtskab.

Birds away

BLUE GAME startede med et weekendophold i Kristiansand i Norge. Opholdet blev brugt til møder og briefinger samt naturligvis sociale arrangementer for besætningerne. Herefter afgik enhederne til øvelsens første fase, der bestod af et skemalagt udvalg af øvelser, der sammen sikrede, at skibene kom godt rundt i et stort pensum. For NIELS JUEL og VIBEN startede øvelsen dog med en stor eksamen, idet begge enheder skulle gennemføre live skydninger med SEA SPARROW missilsystemet mod fjernstyrede

dronemål. Skydninger med missiler i fredstid er af indlysende sikkerhedsgrunde komplekse, og mange ting kan gå galt på grund af de helt uforventede krav til sikkerhed i skydeområdet.

Flytrafikken blev derfor dirigeret uden om et større område syd for Norge, og den civile skibstrafik i området fik henstilling om at holde klar af skydefeltet. Alligevel var der talrige mindre fartøjer, der uforvarende gjorde livet surt for de skydende enheders sikkerhedsofficerer.

Det lykkedes dog for NIELS JUEL at opnå "range clear", og efterfølgende blev SEA SPARROW missilet affyret mod den indkommende drone, der blev truffet.

Herefter var det VIBENs tur til at skyde, men igen drillede trafikken i området. VIBEN demonstrerede dog usædvanlig god timing, idet det lykkedes at opfylde sikkerheden ét minut før skydefeltet "lukkede". Missilet kom af sted og traf sekunder efter dronen med et brag.

Terroranslag med små hurtigbåde

Med øvelsen skudt godt i gang fortsatte aktionerne slag i slag. NIELS JUEL havde hænderne fulde med Air Space Management og fysikkerhed, samt detaljeret styring af styrkens fregatter. Der blev øvet luftforsvar og i den forbindelse, samarbejde med de karakteristiske Airborne Warning And Control fly og britiske varslingshelikoptere. Der blev jagtet ubåde i samarbejde med fly fra Tyskland, Canada og Storbritannien. Sidst men ikke mindst blev der øvet i bekæmpelse af den allestedsnærværende, asymmetriske trussel i form af terroranslag med små hurtigbåde, jetski eller langsomtgående sports-

LYNX helikopter fra Royal Navy.

fly, der i værste fald kan tænkes udstyret med kemiske våben.

Fornøjeligt ophold i den norske hovedstad

Efter en hektisk uge kunne BLUE GAME 04 styrken drage til Oslo til endnu et velfortjent havneophold. Også denne gang blev der lejlighed til at holde faglige briefinger og møder samt at deltage i sociale begivenheder. Der var på forhånd lagt op til, at opholdet i Oslo skulle profileres i pressen, og mange mennesker lagde vejen omkring skibene i forbindelse med afholdelse af åbent skib. Da samtidig vejret viste sig fra sin bedste side, må opholdet i den norske hovedstad betegnes som en stor succes.

"Fifteen minutes of fame"

Efter det meget vellykkede havneophold sejlede styrkens enheder ud til påbegyndelsen af øvelsens næste etape.

Flere af de danske enheder – NIELS JUEL, VIBEN, GLENTEN og MAKRELEN – havde dog en forpligtelse i forbindelse med en officerskollegas forestående bryllup i København. Forsvarets hyldest til Kronprinsparret

5. maj skulle naturligvis have deltagelse af blandt andre NIELS JUEL. Skibene ankom derfor til København 4. maj. De sidste detaljer skulle finpudses inden paradering for Kronprinsparret og efterfølgende deltagelse i den storstilede forsvarsudstilling på Langelinie.

NIELS JUEL var af Søværnets Operative Kommando blevet udpeget som ansvarlig for planlægningen og gennemførelsen af Søværnets sejlede paradering for Kronprinsparret, der 5. maj ombord på DANNEBROG i Københavns havn ville modtage Søværnets hyldest i form af en klassisk "jubelrulle".

Forud var gået uger med minutøs planlægning i det håb at have tænkt på og gennemgået alle detaljer, hvori djævelen kunne tænkes at ligge gemt. God forberedelse kunne dog ikke forhindre nogen bekymring over vinden den fredag i København. Cirka 12 meter i sekundet direkte mod kajen "ved A. P. Møller"

var ikke just skibets livret, når der med skruerne skulle vrides fra kaj til tiden - i en planlægning, der taltes i sekunder. For en sikkerheds skyld besluttedes det, at korvetten netop denne dag ville bruge slæbebåde for at blive løftet fra kaj. Og således blev det. Med hjælp fra et par slæbebåde så store som huse kom NIELS JUEL fra kaj efter planen.

Nærforsvarsrulle til søs. NIELS JUELS besætning i højt beredskab under indsejlingen til Oslo.

Uventede opgaver i "free play" fasen

Vel tilbage i Skagerrak blev øvelsen genoptaget for de danske enheder. BLUE GAME 04 var stadig i en skematisk planlagt fase, men inden længe skulle enhederne for alvor vise deres evne til fleksibelt at klare uventede opgaver under den såkaldte "free play" fase i øvelsens sidste uge.

Forinden skulle skibene dog atter i havn for at lade op. Ikke mindst de mindre enheder, med begrænsede besætningsstørrelser, havde behov for jævnlige opkomster i havn for at hvile ud. For øvelsens større enheder var der ikke samme behov for hvile. Fregatter og korvetter kan uden problemer operere i op til tre uger uden nævneværdig indflydelse på besætningens velfærd. Omvendt er det naturligvis altid rart at komme i havn, og det er tillige en vigtig del af Søværnets virke at vise flaget i Danmark og i udlandet.

For dem, der ikke fik det hele med første gang, var der atter mulighed for at stifte bekendtskab med Kristiansand, idet styrken vendte tilbage

Danske enheder i kølvandsorden i Københavns havn umiddelbart efter paradering for Kronprinsparret.

for her at afholde den sidste week-end på øvelsen. Igen blev det et behageligt ophold, præget af et spirende norsk forår.

Free play krisestyring.

Således udhivilet på krop og sjæl kunne besætningerne begive sig ud på øvelsens sidste uge - den såkaldte "free play" fase. I et tænkt scenario havde FN bedt NATO og partnerlande om at indsætte styrker til bevarelse af regional fred og sikkerhed i et fiktivt område.

En borgerkrig i området var under opsejling. Terrorangreb hørte til dagens orden og en lokal slyngelstat – benævnt Angor – var under international mistanke for at finansiere og aktivt støtte terrorisme. Truslen i området var asymmetrisk, idet konventionelle angreb fra afhoppede, regulære militære styrker ikke kunne afvises. Der blev tillige meldt om minering af farvandene foretaget af paramilitære grupper.

For at gøre scenariet endnu mere komplekst befandt sig i området en enklave, hvori et etnisk mindretal blev chikaneret af øvrige befolkningsgrupper.

Som en del af en multinational styrke under FN mandat og under NATO ledelse skulle NIELS JUEL være med til at opretholde en embargo i området, samt i nødvendigt omfang, beskytte minerydningsenheder og skibe med nødhjælp mod asymmetriske angreb fra overfladen og luften.

Evnerne testet i maksimalt omfang

Scenariet testede NIELS JUELS evner i maksimalt omfang. At skulle holde styr på samtlige fly i området og samtidig udgive detaljerede ordrer til øvrige større kampenheder i koalitionen kostede ressourcer. Også skibets nytrænede boardinghold fik øvet boardingprocedurer i realisti-

Hans Kongelige Højhed Prins Henrik

ske rammer. Dette skete i snævert samarbejde med norske specialstyrker, der med hjælp fra NIELS JUELS boardinghold foretog boardinger af genstridige skibe, som var mistænkt for at være blokadebrydere. Realismen i disse øvelser blev yderligere højnet ved, at øvelsesledelsen i forvejen havde taget kontakt til civile fragtskibe i området, der efter aftale beredvilligt stillede sig til rådighed som målskibe for boardingøvelser under deres ellers helt rutinemæssige sejlads i Skagerrak.

FNs diplomatiske og militære pres bar i sidste ende frugt. Til trods for en endog meget spændt atmosfære og flere, men isolerede træfninger mellem koalitionen styrker og regulære militære styrker fra Angor, lykkedes det at deeskalere situationen og bringe parterne tilbage til forhandlingsbordet. En truende krig i området blev derved undgået gennem en kombination af diplomati og målrettet, beslutsomt militært pres.

Briefing og bryllup

Med en ikke helt forkert opfattelse af at have løst sin del af opgaven tilfredsstillende kunne NIELS JUEL således vende stævnen mod basehavnen Korsør. Forinden skulle operationsofficeren dog efterlades på Flådestation Frederikshavn for 14. maj, under øvelsens debriefing, at forklare og forsvare korvettens dispositioner.

Det kan sammenfattende konkluderes, at BLUE GAME 04 for NIELS JUEL var en endog meget udbytterig øvelse. Korvettens fulde operative kapacitet blev effektivt udnyttet og gennemprøvet i alle facetter og derved væsentligt forbedret.

Mange og tankevækkende erfaringer er gjort. To begivenheder står efterfølgende markant i erindringen. Missilskydningen og Forsvarets hyldest til Kronprinsparret. Korvetten havde travlt og blev presset til sit yderste.

Imidlertid kommer alt godt som bekendt til den, som venter tålmodigt. NIELS JUEL ankom således til Korsør 14. maj - tidsnok til, at besætningen kunne overvære førnævnte kollegas bryllup i København senere på dagen.

Men det er en hel anden historie.

Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik og kronprinsesse Mary

Fotos på denne side: Flyvevåbnets Fototjeneste og FOV

Hendes Majestæt Dronningen modtager melding fra Chefen for Søværnets Operative Kommando under Forsvarets hyldest til Kronprinsparret på Langelinie 5. maj 2004

ENGL001

Kenneth J. HESELWOOD
Rue Emile Bouilliot 2
BE - 1050 Brussels
B E L G I U M

16th May 2004

Sir,

I am british living in Belgium and a retired police chief inspector at 57 because I am seriously ill. I am very interested by the Royal Danish Navy and I am writing to you, Sir, to express my sincere admiration for the terrific prestation of the Danish Navy servicemen and women at the occasion of the wedding of HRH Prince Frederic and HRH Princess Mary.

It was a really beautiful ceremony with a touch of Australia and Scotland. A very great emotion.

I appreciated the work of all the members of the Royal Danish Navy who served at this royal occasion. Please congratulate them on my name. Thank you!.

Allow me to wish you, your staff at Aarhus and all the members of the Royal Danish Navy good luck during your missions.

With best regards from Brussels.

Your obedient servant,

J

18. maj 2004

OK Alex Jensen
Presse- & informationsofficer
Søværnets operative kommando
Postbox 483
8100 Århus C

I dag vil jeg gøre noget, som jeg ikke tidligere kunne finde på. Nemlig kommentere noget, jeg har set på TV.

Midt i al den pragtfulde bryllups hurlumhej, var der nemlig et par situationer, der ikke kunne undgå at tiltrække min opmærksomhed, og i begge tilfælde var det Søværnet, der var tale om. Bare rolig, det er positivt.

Det var f.eks. en fryd for øjet at se mandskabet på flådens skibe, da de passerede Dannebrog. Der var ikke én hue, der blev løftet eller sænket før eller efter resten af de andre. Det så flot ud.

Men det, der nok var ligefrem smukt at se på, var de 8 fra Søværnet, der dannede espalier ved kirken. Selvfølgelig var deres uniformer medvirkende til det flotte syn, men det var i høj grad deres eksercits, der gjorde det store indtryk. Da de trak sabler, og da de ændrede position. Hele tiden i fuldstændig takt og på millimeter, og det så også så flot ud, da man så dem rette ind efter hinanden, da de skulle stå på linie. Jeg sad og blev helt stolt over dem, selvom jeg ikke kender nogen, der er i Søværnet.

Det er, som om der hersker en helt anden ånd over de forskellige korps, der hører ind under Søværnet. Om det så er helikopterpiloterne eller frømandene, som man ikke ser i større flok, er der en rank holdning hos dem, når de en sjælden gang træder frem på fjernsynet. Det virker, som om alle er stolte over at være en del af Søværnet.

Så hatten af for jer. Det var en nydelse.

Med venlig hilsen

Alex Jensen

Vi syntes selv i Forsvaret, at hyldesten til Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik og hans tilkommende brud - og den store udstilling på Langeliniekajen gik godt. Den vakte stor interesse i TV og i alle andre medier. Her er et par af de reaktioner vi modtog i Søværnet fra nær og fjern.

Mindehøjtidelighed for Slaget ved Helgoland 9. maj 1864

Tekst og foto: kommandørkaptajn Klaus Sabroe Larsen

Ældste danske officer – kommandørkaptajn Theis P. Riber - holdt mindetalen

re, at denne mindehøjtidelighed opretholdes og gennemføres så værdigt som muligt. Lauget hjælper nu til ved arrangementet.

140-året for slaget

I anledning af 140-året for slaget blev markeringen i år af lidt større karakter. Udover deltagelsen af Ældste danske officer og medlemmer af Helgolandslauget, var der også frem-

Sejren til søs bevarede hertugdømmerne danske

Som det vil være de fleste læsere af Søværnsorientering bekendt, blev de faldne i Slaget ved Helgoland 9. maj 1864 sat i land i Kristiansand og begravet ved en mindehøjtidelighed 14. maj. Slaget ved Helgoland var, om end en mindre træfning set i maritim historisk sammenhæng, af stor betydning ved krigsafslutningen i 1864.

Den sejr, som den danske eskadre, bestående af Fregatterne Jylland og Niels Juel samt Korvetten Heimdal, under kommando af kommandør Suenson, vandt over den østrigsk – preussiske flådestyrke, tillægges æren for, at Danmark "kun måtte afstå" hertugdømmerne Slesvig og Holstein ved fredsforhandlingerne.

Hvert år den 9. maj

Denne begivenhed markeres hvert år den 9. maj, hvor Ældste danske Officer i Norge ved en lille mindehøjtidelighed lægger en krans fra Sø-

Kommandør Suensons afsejling

Så ordene der blev udtalt ved kommandør Suensons afsejling er stadig gyldige:

"I DRAGE NU HERFRA, MEN EDERS HJERTER VILLE SIGE EDER, AT DE DYREBARE LEVNINGER, HVORMED I HER TAGE AFSKED, IKKE VILLE BLIVE LADTE TILBAGE BLANDT LIGEGYLDIGE FREMMEDE, MEN VILLE HVILE BLANDT SLÆGT OG VENNER, SOM MED KÆRLIG DELTAGELSE I DANMARKS VE OG VEL VILLE FREDE OM DETS FALDNE SØNNERS STØV OG VELSIGNE DERES MINDE."

værnet på gravmælet for de omkomne. Højtideligheden er gennem alle årene blevet støttet af Kristiansand By samt norsk forsvar i Kristiansand området. Denne kærkomne norske støtte er dog nu helt bortfaldet, da også Norge har gennemgået større reduktioner inden for forsvaret. Heldigvis er der et laug, kaldet Helgolandslauget, der har til formål at sik-

møde af en delegation af marineforeningerne i Nordjylland, samt repræsentanter fra den Norske Orlogsforening, Kristiansand Afdeling. Søværnet havde ligeledes i år sendt en af de grønlandske inspektionskuttere - denne gang TULUQAG.

Programmet for mindehøjtideligheden 9. maj startede med en min-

degudstjeneste i domkirken ved biskoppen i Kristiansand. Derefter var der samlet fanemarch under ledelse af Kristiansand Janitshar til kirkegården, hvor den danske kongesang "Kong Christian stod ved højen mast" blev sunget. Ældste danske officer - kommandørkaptajn Theis P. Riber - holdt mindetalen og nedlagde kransen fra Søværnet. Højtideligheden blev afsluttet med endnu to salmer og korsang ved Jernbanekorret. Som afslutning blev det "Danske Løsen" affyret fra kanoner på den gamle Odderøya Fæstning.

Fanemarch fra Domkirken under ledelse af "Kristiansand Janitshar" til kirkegården,

Frokost på Myren Gård

Senere på dagen var Kristiansand Kommune vært ved en frokost på Myren Gård - et gammelt landsted i den vestlige del af Kristiansand. Hele højtideligheden afsluttedes med et cocktailparty ombord på TULUQAG samme aften.

Udover de allerede nævnte deltog også personel fra de danske skibe, som i forbindelse med Øvelse BLUE GAME holdt weekend i Kristiansand. Nogle vil måske hævde, at dette var mere end en mindehøjtidelighed og måske med rette. Den 9. maj i Kristiansand er også mere end en mindehøjtidelighed. Det er også dagen, hvor de bånd, der har eksisteret mellem Norge og Danmark i generationer, bekræftes, og hvor vi danske siger tak til Kristiansand by for modtagelsen af de faldne - og for det løfte byen gav dengang.

60-året for henrettelserne på Skæring Hede

Tekst og foto: Sven-Erik Bolt Magnussen i Danske Soldaterforeninger Landsråds blad, "Vedetten" 1/04

Grevinde Susie nedlagde en buket på vegne af Aarhus Samvirkende Soldaterforeninger

Den 2. december 2003 var det 60 år siden, at man på Skæring Hede henrettede 5 modstandsfolk for deres deltagelse i sabotagen på broerne ved Langå. Til stede ved højtideligheden var blandt andre Grev Ingolf og Grevinde Susie, tidligere forsvarsminister Svend Aage Jensen, stiftamtmand Peter Christensen, kontreadmiral Kurt Birger Jensen, råd-

mand Poul B. Skov, dr. med. Jørgen Røjel samt major C.C. Nielsen.

De fem modstandsfolk, Olof Kroer 27 år, Svend Jobanensen 20 år, Otto Christiansen 19 år, Anders Andersen 19 år og Georg Christiansen 22 år, var alle den 24. november 1943 blevet dødsdømt ved en tysk krigsret i Århus. De fem modstandsfolk blev alle henrettet på Skæring Hede den 2. december 1943.

BARSK VIDNEBERETNING
For første gang fortalte major C.C. Nielsen om, hvordan hans kammeraters sidste timer inden henrettelsen havde været.

"Om aftenen den 1. december fik den tyske dansktalende tolk at vide, at benådningssøgningerne var afslået, og at dødsdommene skulle fuldbyrdes næste morgen inden solopgang på skydebanerne ved Skæring Hede.

Næste morgen klokken godt fem den 2. december ind-

fandt tolken sig i arresten og meddelte hver enkelt af dem, at deres benådningssøgning var blevet afslået, samt at dødsdommen skulle fuldbyrdes inden solopgang.

De fik at vide, at de måtte skrive et afskedsbrev til deres pårørende. Brevene måtte kun omfatte personlige forhold. Herefter blev der holdt en fælles nadver for de dødsdømte, som under stærk militær bevogtning blev ført fra arresten til Skæring Hede. Straks efter ankomsten blev de bundet 2 gange rundt om brystet med et reb, så de havde arme og ben frie, og til fem pæle, der var rejst foran kuglefangsvolden, hvor vi står nu. De dødsdømte blev herefter spurgt, om de ønskede bind for øjnene, hvilket Georg Christiansen og Svend Jobanensen ikke ønskede. De ville se pelotonen og de øvrige tilstedeværende i øjnene til det sidste.

Pelotonen bestod af 50 tyske værne-magtssoldater under kommando af en

tysk officer - de var på gennemrejse fra Rusland til Norge.

Straks efter de 50 geværskud havde lydt, gik Oberfeldwebel Johannes Clausen og en tysk militær læge frem til de henrettede, og her konstaterede de, at Georg

For første gang fortalte major C.C. Nielsen om, hvordan hans kammeraters sidste timer inden henrettelsen havde været.

Christiansen ikke var død. Lægen gav en tysk underofficer ordre til at skyde ham med en 9 mm pistol gennem tindingen, hvorefter han straks døde.

De henrettede blev lagt i 5 hvide kister, nummereret 1-5 og kørt til det militære skydeterræn ved Oksbøl, hvor de i hemmelighed blev begravet i Husby Klit.

Efter krigen fik modstandsbevægelsen at vide, hvor de var begravet, og kisterne blev gravet op og ligene ført til Randers, Århus, Brabrand og København og genbegravet på de lokale kirkegårde og i Mindelunden.

Der var 6 modstandsfolk, der blev gravet op. Den 6. var en ung sabotør Alf Tolboe Jensen fra Brabrand.

I dag kan man så stille sig det spørgsmål, om det var værd at miste livet, gå glip af at blive forelsket og få kone og børn, se dem vokse op og med udsigten til et langt, lykkeligt liv. Indsatsen i modstandsbevægelsen havde jo været frivillig. De var ikke blevet tvunget til det. De kæmpede for Danmark og døde for Danmark. - Kæmp for alt, hvad du har kært, dø om så det gælder - det var deres indstilling, en sang som de, sammen med de andre anklagede, også nynnede i krigsretten, da dommen var afsagt, og inden vi blev ført tilbage til arresten. Hvis man spørger mig, så er svaret NEJ. Det var ikke livet værd i forhold til flertallet af den danske befolknings indstilling til den tyske besættelse og i årene bagefter, ja selv i dag, er det i vide kredse ikke "in" at tale om, at man har været sabotør under krigen. Mens vi virkede under krigen, blev vi også kun respekteret af de få. Selv Statsministeren opfordrede befolkningen til at "anmelde os som uromagere og terrorister" det vil sige "stikke" os, og de, vi mindes i dag, kan takke deres danske landsmænd for, at de blev fanget og henrettet.

Vi havde ikke forventet guld og grønne skove efter krigen, men vi havde i det mindste forventet en vis respekt og hæder, os der var så heldige at vende heliskindet hjem fra de tyske tugthuse og koncentrationslejre. Men bortset fra de første hektiske befrielsesdage begyndte den danske jantelov snart at stikke sit grimme fjæs frem, når vi i god tro fortalte om vores oplevelser, og hurtigt lærte vi, at vi skulle holde vores mund, og det har ikke ændret sig i de 60 år, der er gået.

"Du skal ikke tro - du er noget!"
Jeg har nu fortalt jer om enkeltheder om mine kammeraters sidste dage og timer, om deres optræden og holdning i dødens stund, så selv vores fjender (den gang) respekterede og forstod os bedre end de fleste af vore landsmænd.
Lad mine ord være i jeres tanker, når I i

årene fremover møder frem for at mindes de 6, der døde under den første massehenrettelse i Danmark.
Æret være deres minde."

Blomsterdekorationer ved egetræerne
Herefter blev der lagt en buket ved hvert af de 5 egetræer, der i dag står hvor de 5 henrettelsespæle stod.

Prinsens Livregiments Musikkorps spillede et lille musikstykke mellem blomsternedlæggelserne. Grevinde Susie lagde til sidst en buket på vegne af Aarhus Samvirkende Soldaterforeninger ved selve mindestenen.

Forsvarsministeren, repræsentanter fra byen samt slægtninge til de henrettede lagde ligeledes blomster og krans ved mindestenen.

Den 6. henrettelse

De fem modstandsfolk blev som nævnt alle henrettet på Skæring Hede den 2. december 1943.

Den 6. henrettede Alf Tolboe Jensen 25 år, blev henrettet den 29. december 1943.

Aarhus Samvirkende Soldaterforeninger arrangerede den 29. december 2003 på 60 årsdagen en mindehøjtidelighed på kirkegården i Brabrand, hvor Alf Tolboe Jensen ligger begravet. Her talte major C.C. Nielsen på ny om, hvordan hans kammeraters sidste timer inden henrettelsen havde været.

"Alf Tolboe Jensen døde i ensomhed den 29. december 1943, hvor han kl. 08.00 blev henrettet i kasernegården der var på Vester Allés Kaserne i Århus. Også denne gang var det den tyske, dansktalende tolk, der skulle overbringe budskabet om, at benådningssøgningen var afslået, og at dødsdommene skulle fuldbyrdes næste morgen. Også Alf Tolboe Jensen fik lov til at skrive et brev til sine forældre, talte med den tyske feltpræst og fik den sidste nadver. Som et sidste ønske, ønskede Alf Tolboe Jensen at tale med næstkommanderende ved Gestapo, idet denne tidligere havde sagt til ham, at i hans tilfælde kunne der ikke blive tale om dødsstraf, på grund af hans nationale og mandfolkeagtige optræden under hele sagens optrævling, samt at han ville gøre alt, hvad han kunne, for at få dommen ændret til livsvarigt tugthus.

Da Gestapo-manden ankom til arresten, var han meget oprevet og vred over, at Alf Tolboe Jensen ikke var blevet benådet, og at benådningssøgningen var blevet afslået, uden at han havde fået det at vide.

Efter samtalen med gestapo-manden blev Alf Tolboe Jensen ført i personvogn fra arresten og over på Vester Alles ka-

serne af to tyske feltgendarmere. Efter ankomsten til kasernen blev han straks bundet to gange om livet til en pæl, der var opstillet under et halvtag i kasernegården.

Den tyske feltpræst talte igen med ham nogle minutter og straks herefter døde Alf Tolboe Jensen kl. 08.02. Denne gang bestod pelotonen af en officer og 20 soldater ligeledes på gennemrejse fra Rusland til Norge.

Også Alf Tolboe Jensen blev kørt til det militære skydeterræn ved Oksbøl, hvor han i hemmelighed blev begravet i Husby Klit, samme sted som hans kammerater, der blev henrettet den 2. december.

Efter krigen blev også han gravet op og ført til Brabrand kirkegård og genbegravet."

Aarhus Samvirkende Soldaterforeninger arrangerede 29. december 2003 på 60 årsdagen en mindehøjtidelighed på kirkegården i Brabrand. Her talte major C.C. Nielsen som ved arrangementet 2. december.

Efter højtideligheden ved graven blev der holdt en gudstjeneste i Brabrand kirke, hvor pastor Esben Andersen i sin prædiken kom ind på de begivenheder, der førte til henrettelsen af Alf Tolboe Jensen og hans kammerater fra modstandsbevægelsen. I gudstjenesten deltog alle Aarhus Samvirkende Soldaterforeningers repræsentanter samt en del lokale, der havde kendt Alf Tolboe Jensen.

Etik og Moral i Forsvaret

Om nødvendig undervisning i Etik & Moral ved Søværnets Sergent - og Reserveofficersskole af Thomas Reinholdt Rasmussen, Thomas Reinholdt Rasmussen er sognepræst i Elling, Strandby og Jerup nord for Frederikshavn og orlogspræst ved Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole.

Etik og moral er på mode

Værdidebatten raser i det danske land. Det er jo således, at når noget diskuteres, er det i skred. For år tilbage diskuterede man ikke etik og moral. Man kunne være uenig med den herskende holdning; men fundamentet stod fast. I vore dage er etikken til debat; hvorfor skulle vi ellers have et etisk råd?

Det etiske står ikke så klart, som det har gjort.

Man har taget konsekvensen i det danske forsvar, hvor man har indført undervisning i etik og moral på flere skoler. Det skyldes to ting; dels optages flere i Forsvaret med anden etnisk baggrund end dansk - og dermed muligvis et andet værdisæt, end vi er vant til at have, dels skyldes det, at Forsvarets operationelle områder er blevet udvidet, så danske soldater nu er udsendt til opgaver i Irak og Afghanistan. Her møder de en anden kultur og religion end den, de er vant til hjemmefra.

Det etiske står ikke fast.

Således var der for eksempel i efteråret stor diskussion om fester med druk i Forsvaret, som selvfølgelig ikke kan tolereres. Men alligevel foranledigede det skrivelser, som påbød soldaterne ikke at drikke i tjenestetiden endstige optræde beruset. Det er en regel, som altid har været i Forsvaret. For år tilbage ville man have fået en overhaling, hvis man overtrådte reglerne; men i vore dage er man nødt til at udsende en skrivelse fra højeste sted. Moralens er ikke selvfølgelig; men skal hele tiden stadfæstes.

I efteråret påbegyndte vi således undervisningen i etik og moral ved Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole i Frederikshavn. 24 unge sergentelever var på det første hold, der skulle indføres i klassiske etiske teorier - de store trosretninger, så som jødedom, kristendom og islam - og så naturligvis Forsvarets egne værdier, som er opdateret sidste år.

Kommer etikken fra naturen?

På holdet, der som sagt bestod af unge mennesker, var man meget optaget af de etiske og værdimæssige

spørgsmål. Diskussionen kom meget hurtigt til at dreje sig om etikken oprindelse. Kommer etikken fra naturen - er den indlagt i os, eller er den bestemt af kultur og historie?

Altså, er der en fast moral, eller skaber vi selv vore moralske omgangsregler?

De fleste på holdet hældede nok til det sidste. Moralens er kulturbestemt, og således altså også bestemt af den enkelte kulturs religion. Der blev i høj grad givet udtryk for en stor værdirelativisme.

Men enhver soldat ved, at man ikke kan fungere sammen i en værdirelativisme. I Søværnet ville arbejdet på et skib været livsfarligt, hvis hver sømand havde sit eget mål. Derfor er og bliver værdirelativismen så underlig ligegyldig - og egentlig kun noget, københavnere i mørke skindjakker på brunchrestauranter søndag formiddag tror på. For når det kommer til stykket, er vi nødt til at have fælles værdier både i små samfund, som ombord på et skib, og i store samfund, som det danske land.

Det er muligt, at man ikke deler alle værdier i fællesskabet - men her må man så vægte individ og fællesskab, og det er ud af dette forhold, at etikken udspringer. Hvor meget skal individet vige for fællesskabet, før end det bliver etisk uforsvarligt? Det er i høj grad et spørgsmål i Forsvaret, som naturligvis er mere fællesskabsbaseret end det er individbaseret, og hvorledes vejes så etikken.

Den etiske grund bliver således det enkelte individ. Ikke således forstå-

et, at alt bliver relativt; men således forstået, at fællesskabet og individet åbenbarer moralens, hver gang moralens er overskredet. Det sidste etiske bolværk er den konkrete krop, der bliver påvirket af fællesskabet, hvad enten det er i Forsvaret, eller på landets skoler, arbejdspladser eller sygehuse. Moralens er usynlig; men bliver synlig, når den overskrides. Således er moralens kun på overfladen relativ, for hvis det er tilfældet, så er individet relativt, og da er menneskelivet ikke ukrænkeligt.

Etikken udspiller sig altså i rummet mellem individ og fællesskab. Det er her at spillereglerne tegnes op. Det betyder, at det enkelte menneske må leve sit liv i tro og ansvar. Således forstået er det ikke etikken, der er relativ. Den er fast nok; men det er vores behandling af etikken, der er relativ.

I Forsvaret skal man adlyde sine overordnede - det er man nødt til, ellers kan tingene ikke fungere. Nogle gange må man således udføre opgaver, som man ikke af egen drift ville tage op. Men skal soldaten adlyde i alle forhold? Det skal han så længe den overordnede er en ret overordnet; men hvis han befaler andet end det, der er i overensstemmelse med Forsvarets værdier, har han mistet sin karakter af overordnet.

Dette er helt i tråd med "den evangelisk-lutherske, augsburgske konfession", der i sin artikel 16 skriver: "Derfor er det nødvendigt, at kristne adlyder deres øvrighed og dens love, med mindre den befaler at synde". Hvis soldatens overordnede bliver utilregnelig, må soldaten adlyde Forsvaret som helhed og ikke sin overordnede. Det afgørende er her, at soldaten står på eget ansvar i sin vurdering! Etikken er ikke relativ, men vores vurdering af den er det. Det var på alle måder overraskende, hvor interesserede de unge sergentelever på skolen var i etiske og religiøse spørgsmål. Spørgelysten var stor og tilgangene meget forskellige. Det danske forsvar rekrutterer i hele befolkningen uden skelnen til tro, hudfarve eller oprindelse. Forsvaret er en gammel organisation

med stor erfaring. Hidtil har man kunnet overføre det omgivne samfunds normer til Forsvarets organisation. Det kan man ikke mere. Derfor har man udarbejdet Forsvarets grundværdier: troværdighed, åbenhed, tillid, selvstændighed og ansvarlighed. Det er de basale værdier, som Forsvaret forventer at finde hos soldaterne. Men hvis det gensidige forhold mellem individ og fællesskab skal fastholdes, og individet opfattes som et ansvarligt individ i tråd med den augsburgske konfession, så må soldaten også kunne forvente disse værdier af Forsvaret selv. At Forsvaret handler troværdigt, med åbenhed og tillid, giver plads for det enkelte menneske,

som så til gengæld er ansvarlig i dets opgaver. Hvis det ikke er et gensidigt forhold, så kan der ikke være tale om etik.

En organisation som et forsvar må i høj grad tænke etisk. For godt nok er soldatens fornemste opgave at bevare freden; men enhver soldat må og skal gøre op med sig selv, at den yderste opgave er at tage et andet menneskes liv: altså at fællesskabet fuldstændigt udsletter individet.

Hvor bliver etikken af i alt dette? Sergenteleverne i Frederikshavn gerådede i stor diskussion. En diskussion, som på alle måder er klassisk. Den romerske kejser Julius Caesar førte retfærdige krige (bellum justum). Altså krige baseret på ret. Men i vores kristne kultur kan vi aldrig føre retfærdige krige, for vi er forpligtede på næsten alle områder og må under ingen omstændigheder slå ihjel. At vi så gør det, er en anden sag; men det gør det ikke ret.

Allerede Martin Luther stillede spørgsmålet om, hvorvidt soldater kan have Guds nåde. Umiddelbart må man svare nej, for de tager et andet menneskes liv. I en kristen kulturkreds kan man alt-

så ikke føre retfærdige krige. Man kan kun føre nødvendige krige - krig af nød. Krige, hvor man i beskyttelsen af næsten, må gribe til våben. Krig af kærlighed. Men det gør ikke drabet ret - det er stadig en udslettelse af individet af fællesskabet. Etikken er overskredet.

Således kræver den nødvendige krig anger og bod af folk, land og individ. Hvorledes disse kvaler og samvittighedsspørgsmål sones og tilgives er det et kristent svar på "aner-

kendelse af skyld og tro på Gud". I den retfærdige krig er menneskelivet ikke længere ukrænkeligt. Men her må vi ikke komme ud. Hvis vi skal fastholde forholdet mellem fællesskab og individ som et etisk forhold, så findes kun den nødvendige krig. Men det er en skelnen, der er fastholdt af kristendommen, og det må man søge at acceptere.

Undervisningen på Forsvarets skoler i etik og moral er et væsentlig og fornemt skridt og vidner om Forsvarets engagement i den danske samfund. Eleverne hunger efter sådan undervisning, for de fornemmer, at tingene er i skred. Det er opgaven at ruste dem til dagens og fremtidens Danmark.

Vi er ikke som en folk moskusokser - men mennesker, der skal optræde efter menneskelige regler

En ny og spændende verden inden for Søværnet

Tidlig mandag morgen d. 29. marts gik jeg om bord i Missilfartøjet SKADEN. Jeg har aldrig sejlet med FLYVEFISKEN-klassen før, bortset fra et par timers velfærdstur i forbindelse med det årlige orlogs- og flyverpræstemøde. En ny og spændende verden inden for Søværnet åbnede sig for mig de næste fem dage om bord

Svensk redningshelikopter

på SKADEN. SKADEN er en "kampflex", hvilket blev tydeligt under øvelsen BATIC BRIDGE, som vi nu skulle sejle ud og deltage i.

I BALTIC BRIDGE deltog både danske og svenske flådeenheder. Hele styrken skulle samles i Rønne på Bornholm, så vi afgik klokken 0900 fra Flådestation Korsør bound for Rønne. Af danske enheder deltog også VIBEN og NIELS JUEL. Mandag var en meget diset og tåget dag, men vejrudsigten var lovende for de næste dage. Den lød på solskin og forår, og da vejrudsigter har det med at passe nu om stunder, så havde vi noget at se frem til på den front.

Mandagens dagsorden

Sidst på eftermiddagen ankom vi til Rønne efter en sejlad, hvor både Storstrømsbroen og Farøbroen fortabte sig i disen. Af og til var solen dog lige ved at vinde over tågen, men det lykkedes aldrig. Enhederne ankom nogenlunde samtidig til Rønne, og det var et flot syn at se dem sejle efter tur ind i havnen og lægge til kaj. Første del af aftenen gik med specialismøder rundt om på skibene. Her skulle planerne for øvelsen færdiggøres, og samtidig kunne danske og svenske kolleger få lejlighed til at føle hinanden på tænderne. Sidste punkt på mandagens dagsorden var BEERCALL. Det var hyggeligt at få en uformel snak over

et glas øl og en sandwich, danskere og svenskere imellem og på tværs af enhederne.

En vellykket og imponerende formationssejlad

Tirsdag morgen stod vi til mønstring på agterdækket i det dejligste solskin. Jamen, varmede solen ikke en smule? Inden afgang var der debriefing. To repræsentanter fra hver enhed stak hovederne sammen, og de sidste brikker for øvelsen faldt på plads. Efter at vi havde fået to svenske officerer om bord, som skulle sejle med under det meste af øvelsen, gik det løs med BALTIC BRIDGE. I flot formation forlod skibene Rønne, og det mandede ud i en vellykket og imponerende formationssejlad ud for Bornholms Vestkyst. Det ville have været smukt at opleve dette skue fra en helikopter! Og så foregik formationssejladen på en Østersø, der var flad og skinnende som et nyferniseret stuegulv.

Over middag gik det løs med en øvelse i luftforsvar. Det blev en meget realistisk øvelse. Flyene gik så tæt på os som muligt, og jeg er bange for, at hvis det ikke havde været "for øvelse", så havde det været en alvorlig situation for SKADEN.

Sejlad med Missilfartøjet SKADEN under dens deltagelse i BALTIC BRIDGE fra 29. marts til 2. april 2004.

Tekst og foto:
Orlogspræst Eigil Andreasen

For udenforstående abstrakt

Inden næste luftforsvarsøvelse var der en øvelse i "elektronisk krig", en "krig", der foregår i og mellem enhedernes O-rum. Det kan for udenforstående virke abstrakt, men det giver stor faglig indsigt for mandskabet at køre disse øvelser. Tirsdag gik over i onsdag, og i løbet af de små timer onsdag morgen gennemførte vi en antiubådsøvelse i farvandet nord for Bornholm.

Gudstjeneste for fire skibe

Kort før solen stod op onsdag morgen lå vi stille ud for Hasle. Klokken 0700 lagde de svenske skibe KAPAREN, TIRFING og SPEJAREN sig op på siden af os – to på bagbords side og

Gudstjeneste for alle fire skibe på SKADENs agterdæk,

en på styrbords side. Så holdt vi gudstjeneste for alle fire skibe på SKADENS agterdæk, mens solen som en stor rød appelsin stod op. Sjældent har det givet så god mening at synge "I østen stiger solen op" og "Morgenstund har guld i mund", som på denne smukke forårmorgen på havet. Efter gudstjenesten spiste vi alle sammen morgenmad på agterdækket. Det var en flot morgenstund, med et godt sammenvær, danske og svenske imellem. Derefter gik vi alle ind til Rønne, hvor de andre skibe allerede var ankommet. Her skulle der blandt andet afholdes chefmøde.

Vel ude på havet igen gennemførte vi en luftforsvarsøvelse og en eskorteringsøvelse, alt sammen i den vestlige Østersø i det smukkeste og roligste vejr.

I løbet af aftenen gik vi alle tilbage til Korsør, hvor vi ankom ved et-tiden torsdag morgen.

Dygtige folk til at betjene den

Torsdag morgen klokken 0500 afgik vi fra Korsør igen i en smuk solopgang for at sejle op til Sjællands Odde, nu i en mere urolig sø. Vi gennemførte en avanceret GUNNEX (kanonskydeøvelse), hvor vi skød efter mål både i luften og på vandoverfladen. Det blev en meget spændende og vellykket øvelse. Kanonen viste sig fra sin bedste side, men at den ramte med stor præcision, skyldtes nok også, at det var dygtige folk, der betjente den.

NIELS JUEL lå tæt på os under hele denne øvelse. Når vi så NIELS JUEL mod den stærke sol blev den til en sort silhouet på et sølvglinsende uroligt hav. Sammen med NIELS JUEL skulle vi have gennemført en øvelse: "Assistance til andet skib". NIELS JUEL skulle have assisteret os i en "ulykkessituation", men desværre kunne øvelsen ikke gennemføres. I stedet gennemførte vi "for øvelse - havari, eget skib", eller sagt på almindeligt dansk: en brandøvelse. De til den aflyste øvelse sminkede figuranter var nu med til at gøre vores egen brandøvelse meget realistisk.

Torsdag aften måtte vi sejle tilbage til Korsør for at få brændstof om bord, men da nattens øvelse for vores vedkommende skulle foregå i Storebælt syd for Korsør, var det jo

De svenske torpedobåde KAPAREN, TIRFING og SPEJAREN

på vejen. Vi sejlede til Korsør i temmelig uroligt vejr, så SKADEN "røg rundt" adskillige gange under den sejlads.

- **det var os, der bankede de andre**
Natten mellem torsdag og fredag gik alle enhederne ud i en stor taktisk øvelse, der fandt sted i Kattegat og Storebælt. Kort sagt: Nu sejlede vi i krig! Det var SKADEN og fem svenske enheder mod NIELS JUEL, VIBEN og andre svenske enheder samt en helikopter. Øvelsen blev til en flot afslutning på BALTIC BRIDGE, en afslutning, hvor der var lejlighed til at afprøve, hvad man i ugens løb havde arbejdet med. Tingene gik op i en højere enhed denne nat. I øvrigt var det os, der bankede de andre! Fredag morgen gik vi tilbage til Korsør til afrigning og debriefing. Ja, SKADEN er en "kamp-flex". Det er imponerende at opleve under en øvelse som BALTIC BRIDGE, der stort set kører i døgndrift, hvor meget et lille skib med en 25 mand stor besætning kan yde. SKADEN løser sine opgaver effektivt, dygtigt og præcist. Jeg tror det for det første skyldes, at alt er koncentreret om bord på det lille skib. O-rummet er placeret på broen, og for en udenforstående er det tydeligt, at det er med til, at de givne opgaver kan løses hurtigt og effektivt. Der er ingen afstand mellem broens og O-rummets mandskab.

Godt sammenhold og fællesskab i SKADEN

For det andet skyldes det besætningen. Den 25 mand store besætning er den faktor, der skal få skibet og dets materiel til at arbejde så effektivt som muligt. Det kræver faglig dygtighed fra alles side, men det kræver også, at der hersker et godt sammenhold mellem de 25 mand og kvinder. Et sådant godt sammenhold og fællesskab mødte jeg i SKADENS besætning. Det sammenhold fik skib og besætning til at fungere perfekt sammen, så BALTIC BRIDGE blev en spændende, lærerig og meget vellykket øvelse. Jeg kan kun sige tak for den store venlighed jeg har mødt om bord på SKADEN, lige fra chef og næstkommanderende til yngste mand. Tak, fordi jeg i fem dage fik lov at blive en del af denne besætning, Tak, for fem lærerige og spændende dage. Jeg håber ikke, det er sidste gang, jeg får lov til at sejle med SKADEN eller en anden af FLYVEFISKEN-klassen.

Søværnets Idrætslederpris

Af seniorsergent Erik Lindholm Madsen, Holmens Idrætsanlæg

Torsdag den 4. marts 2004 kunne Chefen for Søværnets Operative Kommando, kontreadmiral Kurt Birger Jensen overrække Søværnets Idrætslederpris til mekaniker Willy Kristiansen, Flådestation Frederikshavn.

Prisoverrækkelsen fandt sted i "Russerstuen" på Flådestation Frederikshavn under overværelse af Fru Willy Kristiansen, kommandør Axel Fiedler, Chef for Flådestation Frederikshavn, kommandørkaptajn Kaj Toft Madsen, Chef for Stationsafdelingen, orlogskaptajn Jens Peter Ditmar Andersen, Søværnets Materiel Kommando, orlogskaptajn Kent Ravn Søværnets Taktik- og Våbenskole, orlogskaptajn Ole P. Larsen, Chef for Personelsektionen, Adjudanten hos Chefen for Søværnets Operative Kommando, Kaptajnløjtnant Michael Senger, seniorsergent Erik Lindholm Madsen, Holmens Idrætsanlæg, seniorsergent Thomas Fuglsang, Leder af Vagt- og Beredskabelementet, seniorsergent Claus E. Buus, Søværnets Sergeant- og Reserveofficersskole, oversergent Kurt Tommy Svensson, 3. Eskadre, oversergent Peter Jørgensen, Flådestation Frederikshavn

Efter at Chefen for Søværnets Operative Kommando havde overrakt et fornemt krus til prismodtageren, blev der fastøret en perleplade i et våbenskjold. Traditionen tro slog prismodtageren det ene søm i og Chefen for Søværnets Operative Kommando det andet. Efter ceremonien nød deltagerne sammen en forfriskning.

Mekaniker Willy Kristiansen med frue fotografert med øverst kontreadmiral K.B. Jensen og til venstre kommandør Axel Fiedler.
Foto: Søværnet

Som begrundelse for tildelingen skal følgende fremhæves:

Mekaniker Willy Kristiansen har i en lang årrække ydet en særlig stor indsats inden for idrætten ved Flådestation Frederikshavn. Således har mekaniker Willy Kristiansen medvirket i planlægningen og gennemførelsen af en lang række stævner både lokale som danske militære idrætsstævner (DMI) stævner. I forbindelse med planlægningen og gennemførelsen af stævnerne har mekaniker Willy Kristiansen udvist et engagement uden sammenligning. Et engagement der har haft en positivt motiverende effekt på øvrige hjælpere og ikke mindst deltagerne.

Når der skal løses nye opgaver/ tiltag, som er med til at fremme idrætten, går mekaniker Willy Kristiansen altid forrest. Således kan nævnes, at mekaniker Willy Kristiansen, som ny formand i Sejlsportsudvalget, har pustet ny vind i sejlene, hvilket har resulteret i, at Flådestation Frederikshavn havde tre besætninger med til Forsvarsmesterskaberne 2003 i sejlads, hvoraf den ene besætning vandt Forsvarsmesterskabet i "Folkebåd". Et resultat, som ikke var opnået uden mekaniker Willy Kristiansens store drivkraft og motiverende facon at lede Sejlsportsafdelingen på. Med baggrund i de opnåede resultater, både på og uden for banen, har mekaniker Willy Kristiansen med stor iver fået gennemført, at forsvarsmesterskaberne i sejlads i 2004 afholdes med Flådestation Frederikshavn som vært.

På det administrative område inden for den frivillige idræt, som kasserer i Søværnets Idrætsforening, Frederikshavns afdeling, yder mekaniker Willy Kristiansen ligeledes en utrolig, solid indsats. Det er for eksempel ene og alene hans fortjeneste, at budgetter m.v. er udfærdiget til tiden, hvilket kommer de ansatte i Søværnet i Frederikshavn og deres familier til gode som idrætsforeningsmedlemmer.

Mekaniker Willy Kristiansen er et utroligt godt aktiv for Flådestation Frederikshavn, og han repræsenterer altid idrætten på fornemmeste vis.

Naval Co-operation and Guidance for Shipping" og besluttede dermed, at erstatte NCS med Naval Co-operation and Guidance for Shipping (NCAGS). NCS-tjenesten er nu ophørt såvel nationalt som internationalt og er fra 1. oktober 2003 afløst NCAGS.

NCAGS tilbydes alle handelsskibe, der sejler under et af Alliancens flag, er i charter eller med økonomiske interesser for et NATO land – således et tilbud, der reelt

indsamling af data til nærmest fuld kontrol med handelsskibene modsvarende kriseniveauerne fra almindelig fredstid, til spænding, videre over krise til krig.

I fredstid frivilligt

I fredstid er handels- og fiskeskibe inviteret til at deltage ved frivilligt at sende informationer til NATO shipping Centre, mens alliancens søfartsmyndigheder ved højere kriseniveauer kan designere deres handelsskibe og derigennem pålægge dem at deltage. Det Nordatlantiske Råd kan også tillade ikke-NATO lande at designere deres skibe.

Under højeste niveauer, hvor "Naval Supervision" etableres, tvinges skibsfarten til at følge tvangsruiter og anden kontrol. Sådanne tvangsindgreb kan alene ske efter godkendelse af Det Nordatlantiske Råd/"Defence Planning Committee" og kun for skibe under NATO-flag.

NCAGS mod pirateri

I Fjernøsten anvendes NCAGS i forbindelse med beskyttelse mod pirateri. NCAGS anvendes i en lang række lande også uden for NATO, herunder i Sydamerika, Afrika og Fjernøsten samt af Australien og New Zealand. USA er ved at skifte fra det nationale system NCAPS til NCAGS.

Fertiden for dansk NCAGS

Søværnets Operative Kommando har haft en arbejdsgruppe til bl.a. at se på hvordan NCAGS skal organiseres i Danmark, dels set i lyset af Forsvarschefens udmelding om, at forsvaret skal koncentrere sig om internationale operationer, dels behovet for beskyttelse af danske handelsskibe over alt i verden. Arbejdsgruppens rapport er nu under vurdering med henblik på at omsætte dens anbefalinger i praksis.

Det anses ikke for sandsynligt i den nærmeste fremtid, at der vil blive etableret et NCAGS område på dansk højhedsområde, men det er derimod meget sandsynligt, at skibe afgår fra eller gennemsejler dansk højhedsområde for at stævne mod et område, hvor NCAGS er etableret.

"Naval Control of Shipping"

Vi har kendt Naval Control of Shipping – eller bedre kendt i daglig tale som NCS – næsten lige siden NATOs oprettelse. Selv om NCS i 90'erne blev ændret til Regional NCS, var det fortsat en næsten "alt eller intet situation". Med RNCS blev det muligt at etablere kontrol med handelsflåden i en region. NCS blev hverken taget i brug under den første Golfkrig eller senere i Adriaterhavet under krigen mod Jugoslavien.

NCS var ganske enkelt ikke anvendeligt. Handelsflåden har skiftet karakter siden 2. Verdenskrig. Dengang havde danskejede skibe dansk flag og dansk besætning. Siden er udviklingen gået hurtigt i retning af, at der næsten ingen sammenhæng er mellem ejerforhold og flagstat, ligesom international skibsfart er blevet en multinational "industri".

En anden trussel er pirateri

Med internationaliseringen af skibsfarten er det i dag snarere reglen end undtagelsen, at der er interessenter fra et meget stort antal nationer involveret i skibenes bemanning, tekniske drift, befragtning, assurance, klassifikationselskaber og så videre. Som konsekvens heraf falder flagstatens betydning, ligesom det hyppigt ses, at rederierne skifter flag, hvis vilkårene for at sejle under et andet flag måtte være mere gunstige.

Disse ændringer har sammen med geopolitiske ændringer medført, at NCS fik mindre og mindre betydning. Reelt har NCS aldrig været etableret, og alene RNCS har været trænet effektivt. Træning i konvojsejads er ligeledes ophørt.

11. september 2001 har også haft stor indflydelse på vurderingen af NCS. Det blev klart, at NCS i sin hidtidige form var helt uanvendelig specielt i forhold til terror. En anden og slet ikke ny trussel er pirateri. Flådestyrker har tidligere været indsat til beskyttelse af handelsskibe mod pirateri. I dag flourer pirateri mere end nogen sinde. I 2003 var der en stigning på 30%. Karakteren af overfaldene bliver også grovere og grovere.

Naval Co-operation and Guidance for Shipping

1. oktober 2003 godkendte NATO en ny MC 376/1 - "NATO Principle and Policies for

NCS er død, NCAGS leve!

Af orlogskaptajn Carsten Bryrup, SOK

omfatter stort set alle handelsskibe, uanset flag. Kodeordene er frivillig deltagelse til gensidig "benefice". Under egentlig krig kan deltagelse i NCAGS dog stadig gøres obligatorisk for Alliancens handelsskibe.

"NATO Shipping Centre" i Northwood

NATO har etableret "NATO Shipping Centre" i Northwood i England, som kontaktpunktet mellem NATO, skibe og rederier. Antallet af frivilligt tilmeldte skibe har været stort; men dog med en betydelig variation, der i antal afspejler spændingsniveauet i især Mellemøsten.

Anvendelsen af Shipping Co-ordination Point (tidligere Shipping Control Point) (SCP) har også ændret karakter. Under seneste krig mod Irak havde flere lande etableret teams á to til tre mand, som opererede fra forskellige hoteller og havnekontorer.

Idéen bag NCAGS er at skabe en fleksibel organisation, der kan skaleres fra simpel

Det betyder, at opgaverne for dansk NCAGS er:

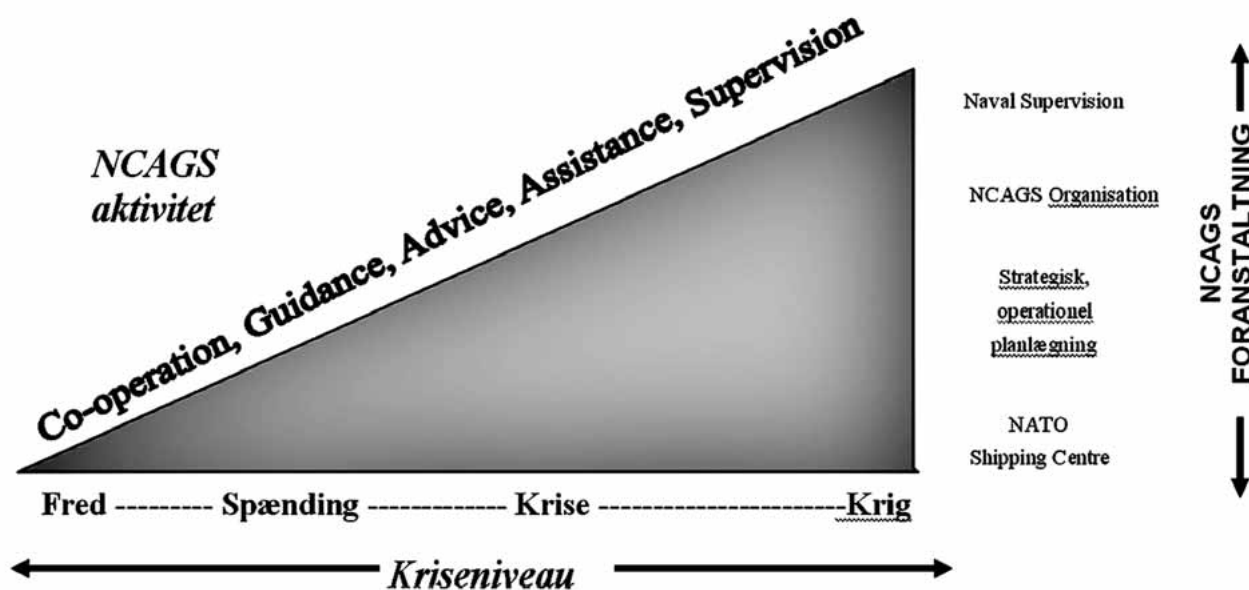
Information til skibe i dansk område, information til søfartsmyndigheder, træning af personel til udsendelse til støtte for internationale operationer, træning af personel til udsendelse til national og internationale stabe samt generel information om NCAGS til danske rederier og skibsofficerer.

Internationale opgaver - danske interesser

Stigningen i anti-terrorberedskabet globalt og i anti-piratberedskabet i visse områder har aktualiseret anvendelsen af NCAGS, og NCAGS har således været

nøsten. Pirateriet der var tiltaget yderligere, og der var efterretninger om, at terrorgrupper havde infiltreret flere søøverbander. Kyststaterne omkring Malacca-strædet have anmodet FN om hjælp. FNs Sikkerhedsråd havde bemyndiget en multinational koalitionsstyrke til, at bekæmpe pirateri i hele Malacca-strædet. Øvelsen blev gennemført som en computerassisteret kommandoøvelse (CPX) med stabe i Århus, Bergen, Brest, København, Marseilles, Rotterdam, Stavanger, Toulon og Trondheim. Det blev simuleret, at NCAGS teams opererede i tæt samarbejde med relevante lokale havnemyndigheder i blandt andet Singapore og Port Klang samt det internationale anti-pirat

øvelse havde beskyttelse af handelsskibe samt embargo-operationer som tema. NCAGS-teams var placeret ved VTS Storebælt, i Göteborg og Malmø havne samt ved trafikcenteret for Oslo Fjord, der er placeret i Horten. Disse teams indsamlede og formidlede informationer om skibstrafikken til NATO Shipping Centre. Øvelsesledelsen vil kontakte udvalgte handelsskibe med henblik på, at de frivilligt vil være genstand for boardingøvelser fra flådestyrkerne. Der er en tydelig rød tråd fra sidste års multinationale øvelse, hvor NCAGS blev øvet på et teoretisk plan, og øvelse BLUE GAME, hvor det foregår i praksis. Selv om øvelsen kun gjorde brug af en lille

etableret talrige steder i de seneste år. Behovet synes nu at være mere permanent. Danske landstyrker har været udsendt til ikke-NATO lande, og da materiel flyttes billigst ad søvejen, berører disse internationale opgaver i høj grad også danske interesser – både militært og dansk shipping generelt. Søværnet har i en turnusperiode blandt andet haft to patruljefartøjer i Gibraltar-strædet for at beskytte handelsskibenes passage. Tilsvarende operationer foregår andre steder i verden.

Øvelser

I oktober 2003, faktisk lige efter godkendelsen af NCAGS, blev der på dansk-norsk initiativ afholdt en multinational NCAGS-øvelse med deltagelse fra 10 nationer. Øvelsens tema var beskyttelse af handelsskibstrafikken i Malacca-strædet i fjer-

center i Kuala Lumpur, Malaysia. Øvelsen blev gennemført i et meget realistisk scenario, hvor der blev gjort flittig brug af officielle informationer på Internettet. Formålet med øvelsen var: at deltagerne skulle erhverve sig et indgående kendskab til NCAGS, at give deltagerne indsigt i hvilke nationale og internationale organisationer, der findes for dette område, at skabe overblik over hvilke nationale og internationale organisationer, der skal samarbejdes med samt, at vise hvorledes disse informationer bedst anvendes i forbindelse med beskyttelsen af handelsskibe.

Embargo-operationer som tema i BLUE GAME

I april-maj måned i år afvikledes flådeøvelsen BLUE GAME i Skagerrak. Denne

del af de muligheder NCAGS byder på, var det en stor succes. Ca. 15 handelsskibe accepterede at deltage i øvelsen og blev boardet. Boardingene blev gennemført enten som "compliant boarding" (besætningen er venligt stemt over for boardingholdet) eller som "opposed boarding" (besætningen fjendtligt stemt og boardingholdet må overvinde eventuel fysisk modstand).

Tak til de gamle damer!

Af Vagn Nielsen, Stationsleder, MØEN

Den sidste af de store gamle minelæggere nærmer sig den tid, hvor den skal takke af, og jeg vil benytte lejligheden til at takke hende og de 3 andre for en dejlig tid, god behandling og veludført arbejde.

Jeg har i min tid i Søværnet set mange skibe udgå, lige fra korvetterne TRITON og BELLONA, (der stadig lå i Frederikshavn, da jeg kom ind) til 2 fregatter, 3 SØLØVEN-klassen og 10 WILLEMOES for ikke at snakke om SDC-erne (DAPHE-klassen, Red.) og SUND-klassen.

Det er både vemodigt og glædeligt på samme tid at sige farvel til en skibsklasse, vemodigt fordi man har så mange minder fra disse skibe - gode som dårlige. De gode har en tendens til at overskygge de dårlige. Glædeligt, fordi det er et udtryk for, at Søværnet er i udvikling og får nyt og bedre materiel.

Jeg har brugt lidt over 10 år i alle fire minelæggere. Først som elev i FYEN. Det var dengang, man boede på 30-mands banjer agter, og der kun var et minimum af stambesætning, Chefen kan jeg ikke huske, hvad hed. Men skifteassistenterne, dem glemmer jeg aldrig. De hed Soklar, Elverhøj og Agergak - ingen af dem blev selvfølgelig kaldt ved disse navne af os elever - når de var i nærheden. Men det var de navne, de gik under og stadig bliver kaldt. To af dem er stadig i systemet.

Skifteassistenterne var nogle hårde karle, der nok vidste, hvordan man fik skik på sådan en flok barnerumper. Det var ofte under devisen - "at kunne man ikke forstå, hvad der blev sagt, så måtte man bøde på anden måde". Lad det bare være sagt her - jeg har gået min del af bjærgemærsvagter og taget mange armstrækkere på agterdækket.

Selvom de var nogle hårde negle, så lykkedes det dem alligevel at få proppet noget "sømand" ind i os. De af os, der stadig er i systemet - og sikkert også dem, der ikke er - kan garantere huske den tid i FYEN; ikke bare for skifteassistenterne, men også for kantinebestyreren - en oversergent kaldet 3p. Hos ham fik man aldrig penge tilbage. Havde man ikke lige penge, fik man tilbage i slik. Jeg husker også de ture, vi var på. Dengang blev der sejlet mange mil og besøgt mange havne. Udover de danske var vi i Polen, England og Tyskland. Disse ture gik ikke stille af, når man havde landlov.

Efter min elevtid i FYEN gik jeg på Signalkolen for at blive telegrafist - ja, det hed det dengang. Derefter havde jeg en lang og dejlig tid i Torpedobådseskadren (den senere 4. Eskadre, der heller ikke er mere), og i 1982 var jeg så med PEDER SKRAM - på den af kendere så berømte tur med HARPOON missilet. Så besluttede jeg mig for at gå på sergent-skole. Efter endt uddannelse mødte jeg ombord i SJÆLLAND. Her hed chefen Zittan.

Det, jeg husker bedst fra SJÆLLAND var, at der var mange piger ombord, og at vi derfor

blev kaldt for "konebåden". Efter cirka 10 måneder i SJÆLLAND blev jeg beordret til at møde i FALSTER. Alt dette foregik omkring den tid, hvor vi skulle lukke HOLMEN og flytte til Frederikshavn. Da dagen for udflytningen oprandt, var det et flot syn at se hele mineskibseskadren sejle fra Holmen. Det var et syn vi aldrig mere skulle komme til at se - 4 minelæggere og 2 kabelminelæggere i pileformation forlæggende mod Frederikshavn. Chefen på FALSTER hed dengang Bjarne E. Petersen - også kaldet BEP, og omkring FALSTER husker jeg mange episoder. Men det, der står lysest i min erindring, er det utrolige sammenhold, der var ombord - indenfor alle kategorier. Sikke nogle fester, der blev holdt, når vi var i havn.

Jeg erindrer specielt en episode, hvor vores operationsofficer - OPO - fik skalpen skåret næsten af.

Vi havde kastet anker og afholdt skibets julefrokost på minedækket. Alle var bænket ved borde - så der var godt fyldt op i styrbord side. Nu var det sådan, at der skulle optrædes på FUT dækket (- en afdeling af dækket, midlertidigt indrettet til træningscenter, Red.) af forskellige. Jeg erindre ikke lige, hvordan de blev udpeget, men på et tidspunkt skulle OPO møde på FUT dækket. Skæbnen ville, at da han rejste sig, ramte han løbegangen og faldt hårdt tilbage i sin stol med ordene av for s... Han blev straks tilset, og det viste sig, at man kunne løfte hele hårpragten ved den øverste del af panden. Her havde han nemlig fået en flænge så stor, at den næsten gik fra side til side (- overdriivelse fremmer forståelsen).

Vi måtte have OPO på hospitalet, og da vi ingen DOC havde ombord måtte vi tilkalde næstkommanderende så han kunne sy ham. Næstkommanderende var Bent Børge Thygesen, der desværre ikke er blandt os mere. Han skulle i hver tilfælde ikke sy noget som helst - lige meget, hvor meget vi pressede på. Han klippede en masse hår af OPO, men sy skindet fast igen ville han ikke; så det endte med, at vi måtte sætte den store gummi-båd og sejle OPO ind til land, så han kunne komme på sygehus og få ordnet tingene. Jeg havde ikke regnet med at se ham igen sådan lige med det samme, men efter en rum tid, hvor længe erindrer jeg ikke, kom han tilbage. Krøllen på hele historien er, at på sygehuset havde de spurgt, hvorfor han havde fået klippet alt det hår af - det var da ikke nødvendigt.

Resten af den tur rendte OPO rundt med en stor hvid forbindelse om hovedet.

Vi havde mange gode ture med FALSTER. Her skal kun nævnes enkelte som Nordisk Kadetidrætsstævne i Finland - og de gode, kendte øvelser BOLD GAME, BRIGHT HORIZON, DANEX og så videre.

På et tidspunkt skulle der oplægges en FALSTER klasse, og man besluttede at lægge de to besætninger fra FYEN og FALSTER sammen. De skulle så være i FYEN.

Det eneste jeg har at sige om det er - at få to besætninger til at arbejde sammen, selvom

de kommer fra samme skibsklasse, er meget svært. Det er ikke alting, der blev ikke gjort på samme måde i begge enheder - og begge besætninger var 100 % sikre på, at den måde det blev gjort på i deres enhed, var den eneste rigtige.

Jeg forlod nu det, der var kommet til at hedde 3. Eskadre og fortsatte min tjeneste forskellige steder i systemet, - jeg var på signalkolen, i Grønnedal, i FLYVEFISKEN-klassen og korvet - for herefter at få 3 år i NATO ved den lokale kommunikations organisation i Viborg.

I 1996 vendte jeg tilbage til 3. Eskadre, og denne gang skulle jeg møde i MØEN. Jeg glædede mig til at komme tilbage. Jeg har altid godt kunnet lide at sejle i 3. Eskadre og især i minelæggerne. Jeg ved ikke hvorfor, men der er noget særligt over dem.

Denne gang vendte jeg tilbage til ikke bare en minelægger, men også et skoleskib. Det er noget særligt at sejle skoleskib, der er ikke bare det almindelige arbejde med at forberede øvelser og passe kommunikationen, men nu skal man også tænke på elever og ikke bare marineelever, men også vagtchefelever, søtrænere og kadetaspiranter.

Det kan til tider være svært at kombinere både det at sejle taktisk og samtidigt varetage elevernes uddannelse. Jeg synes nu, at man ombord i MØEN har gjort et formidabelt arbejde og altid løst alle opgaverne til alles tilfredsstillelse. At sejle med elever giver mange sjove og spøjse oplevelser, men at fortælle om dem må vente til en anden gang.

Jeg har i min tid i minelæggerne overvejende haft gode oplevelser - selv om vi har levet under trange kår og meget støj. Selvom det er og var "nogle gamle damer", har der altid været et godt sammenhold, højt humør og en vilje til at få løst opgaverne. Alle var med til det - såvel ledelse, mellemledere som den menige besætning. Damerne selv har altid transporteret os der hen vi ville - ind imellem med besvær, især når det gamle maskineri ikke helt har villet, som vi. Talrige er de gange, hvor vi er kommet hjem på én motor, men sikkert i havn kom vi dog altid.

Jeg siger tak for mange gode timer i disse minelæggere og håber at bare én kan blive bevaret. Mit forslag lyder at, man skal forære FYEN eller MØEN til Aalborg Marinemuseum. Så vil jeg med jævne mellemrum besøge skibet og alle de andre, som ligger der sammen med hende - flere af dem har jeg også sejlet på. Her vil jeg så mindes de mange gode stunder.

Tillykke til MØEN med 40 års operativt jubilæum - nu går vi snart i de ny Fleksible Støtteskibe og her venter nye udfordringer og sikkert lige så mange oplevelser.

Den gamle dame - MØEN. Foto: Red.

Heraldik i Søværnet gennem 50 år

Af overarkivar Hans Christian Bjerg, Søværnets heraldiske arbejdsgruppe

De første overvejelser

De enkelte skibes og myndigheders heraldiske våbner er i dag en fuldt integreret del af Søværnets traditionspleje. Ordningen har nu eksisteret i omkring 50 år. Våbnene er med til at give identitet og fællesfølelse blandt personellet og er i dag meget udbredt.

I Royal Navy har man haft heraldiske våbner til skibene siden 1918, og det var denne ordning, som danske orlogsskibe fik kendskab til i 1950, efter at man inden for NATO var begyndt at samarbejde mere tæt med andre landes flåder. På de danske skibe modtog man britiske gave-skjolde, og de danske skibshefer følte, at de også burde have en sådan ordning for at kunne gøre gengæld. Nu var man henvist til at over-række mere eller mindre tilfældige gaver. Efter hjemkomsten blev ønsket fremført over for Søværnskommandoen, der derefter diskuterede sagen med Kystflådens stab.

Kontakt til heraldiske kredse

I første omgang kom der ikke noget ud af denne sag, men i 1955 fik Søværnet kontakt med Dansk Heraldisk Samfund af 1946, der indvilgede i at medvirke ved udarbejdelsen af våbenskjolde til anvendelse i skibe og ved myndigheder, således at disse blev udformet heraldisk korrekt.

Den 9. december 1955 afholdtes så det første møde mellem repræsentanter for Søværnskommandoen og Dansk Heraldisk Samfund. Datoen kan vel betragtes som starttidspunktet for det heraldiske arbejde i Søværnet. Forsvarsministeriet var imidlertid ikke på dette tidspunkt interesseret i at afholde de ekstraudgifter som en anskaffelse af heraldiske våbner til skibe og myndigheder ville medføre.

Arbejdet går i gang i 1959

Det formelle arbejde fik derfor først grønt lys i 1958, således at det formelle arbejde kunne gå i gang ved et møde den 22. august 1959 i Søværnets heraldiske arbejdsgruppe, kaldet Søværnets heraldiske ar-

bejdsgruppe, der stadig eksisterer. Fra starten var der tale om en lille arbejdsgruppe, hvor Søværnskommandoen var repræsenteret af adjudanten hos Chefen for Søværnet. Endvidere sad der en repræsentant for Orlogsværftet, der skulle stå for det praktiske arbejde med at fremstille våbnene, en heraldisk kyndig

eller funktion, ligesom forskellige historiske, marinehistoriske og heraldiske forhold nøje blev undersøgt. Skibe, der tilhørte samme klasse, fik en eller anden form for ensartethed. I Royal Navy kan man i skjoldets udformning se, hvilken skibstype, der er tale om. Denne model fravalgte man i den danske ordning.

Søværnets heraldiske arbejdsgruppe med Søværnets historiske konsulent, overarkivar Hans Christian Bjerg, Jagtkaptajnen, kommandør K. Rasch Larsen, kommandørkaptajn Erik Månsson og daværende adjutant til Chefen for Søværnets Operative Kommando, kaptajnøjntant Arne Thorndal.

samt Statens heraldiske konsulent. Arbejdsgruppen gik i gang med at udforme og tegne våbenskjolde til Søværnets skibe, senere kom myndighederne til. Man tog kontakt til kendte kunstnere for at få rentegnet de ideer, som fremkom i arbejdsgruppen. Fra begyndelsen var man enige om, at alle Søværnets våbner skulle placeres på et kronet anker – søværnsmærket – og at de skulle forelægges kongen, så de kunne blive kgl. approberede. Godkendelsen af orlogsskibenes udsmykning havde fra gammel tid været et af kongens prærogativer – særlige rettigheder. Dette valgte man at fortsætte med i forbindelse med de heraldiske våbner.

I forbindelse med udformning blev der taget hensyn til skibenes navne

Søværnet implementerer heraldiske våbner

Arbejdet gik i gang fra begyndelsen af 1960, og i løbet af et par år havde stort alle skibe og større myndigheder våbenskjolde, der var kgl. approberede. Det første skib, der fik tildelt et våben, var naturligvis DANNEBROG.

Efter at de heraldiske våbner således var blevet implementeret var der dog fortsat meget arbejde til Søværnets heraldiske arbejdsgruppe med at tegne nye våbner ved tilgangen af nye skibe. Arbejdet ville dog blive lettet efterhånden, idet det var tanken at genbruge skjoldene, idet de fulgte navnet, hvis nye skibe overtog tidligere anvendte navne. Men samtidig har man udvidet antallet af myndigheder, der kan tildeles våbner, ligesom de forskellige politiske

forsvarsforlig, der har været siden 1960 ved sammenlægninger og udskillelser fortsat har givet arbejde til Søværnets heraldiske arbejdsgruppe.

Hvert våbenskjold forsynes med en motivering for den udformning skjoldet har fået og dens historiske, marinehistoriske eller heraldiske baggrund. Desuden udformes en såkaldt blasonering, det vil sige en præcis beskrivelse, af våbnets farver og figurer efter faste heraldiske regler.

I 1990'erne er der med hjælp fra Søværnets heraldiske arbejdsgruppe blevet udarbejdet våbenskjolde til Marinehjemmeværnets flotiller efter samme principper, som er anvendt ved tilvirkningen af Søværnets skibe og myndigheder.

Arbejdet i Søværnets heraldiske arbejdsgruppe

Sammensætningen af Søværnets heraldiske arbejdsgruppe har igenem årene i princippet været den samme, selv om der er sket udskiftninger. Oprindeligt virkede adjudanten som formand. Senere kom Hendes Majestæt Dronningens jagtkaptajn ind i arbejdsgruppen. Statens heraldiske konsulent er blevet erstattet af Søværnets historiske konsulent, og repræsentanten for Orlogsværftet kommer selvfølgelig nu fra Søværnets Materielkommando.

Tilvejebringelsen af omkring 160 våbenskjolde gennem 40-50 år har krævet mange møder og meget arbejde fra arbejdsgruppens medlemmer. Først fra 10. oktober 1991 er man begyndt at sætte nummer på mødereferaterne. Den 4. november 2003 blev efter denne nummerering det 50. møde i Søværnets heraldiske arbejdsgruppe afholdt hos Jagtkaptajnen.

Søværnets heraldiske arbejdsgruppe i dag

I øjeblikket består af Søværnets heraldiske arbejdsgruppe af H. M. Dronningens Jagtkaptajn, kommandør K. Rasch Larsen, der er født formand, kommandørkaptajn Erik Månsson, der repræsenterer Søværnets Materielkommando, Søværnets historiske konsulent, overarkivar Hans Christian Bjerg og adjudanten hos Chefen for Søværnets Operative Kommando, kaptajnløjtnant Michael Senger. Arbejdsgruppen hører under

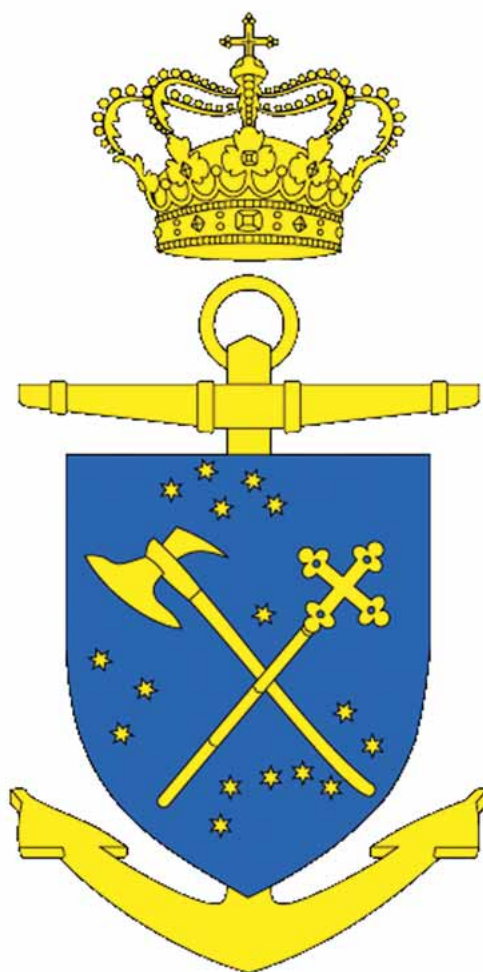
Søværnets Operative Kommando. Proceduren omkring et heraldisk våbens tilblivelse kan være ganske kompliceret. Ønsket om udarbejdelse af et nyt våbenskjold kan enten komme fra myndigheder selv eller fra Søværnets Operative Kommando eller Søværnets Materielkommando, ligesom Søværnets heraldiske arbejdsgruppe også selv kan tage et initiativ. Efter nøje behandling af de foreliggende ideer, ofte med diskussioner omkring flere forskellige udkast og ændringer af disse, fremsendes udkastet til våbnet fra Søværnets heraldiske arbejdsgruppe til Søværnets Operative Kommando, det sender det videre til Forsvarskommandoen, som sender det til udtalelse i Rigsarkivet, der har funktionen som Statens heraldiske konsulent. Denne behandling kan en gang imellem give anledning til fornyet drøftelse i Søværnets heraldiske arbejdsgruppe. Efter at Forsvarskommandoen har modtaget udkastet fra Rigsarkivet, går dette til For-

svarsministeriet, der – hvis det ikke har nogen bemærkninger – sender det til Jagtkaptajnen, der forelægger det for Hendes Majestæt Dronning til approbation. Det godkendte våben går derefter tilbage samme vej og sendes derpå til Søværnets Materielkommando, der så står for udformning og distribution. Søværnet står over for tilgangen af en række nye skibe og fartøjer. Der vil således fremover fortsat være arbejde for Søværnets heraldiske arbejdsgruppe. Senest har arbejdsgruppen arbejdet med de heraldiske våbner til de nye fleksible støtteskibe.

Publikation om Søværnets heraldik

I 1981 udsendte daværende orlogskaptajn Henrik Muusfeldt, der var adjutant hos Inspektøren for Søværnet, en tjenstlig publikation om "Heraldik i Søværnet", hvor de den gang gældende våbenskjolde var gengivet. Der er tegnet mange nye våbner siden, ligesom der i dag er stærkt behov for en samlet opstilling af Søværnets og Marinehjemmeværnets våbner i farver.

Søværnets heraldiske arbejdsgruppe har derfor i samarbejde med Søværnets Operative Kommando og Søværnets Materielkommando besluttet at udsende en større publikation, der samler alle våbenskjolde med blasoneringer og motiveringer. Publikationen ventes udsendt i indeværende år og udarbejdes af Søværnets historiske konsulent Hans Christian Bjerg, der har siddet i Søværnets heraldiske arbejdsgruppe siden 1982.

Søværnets nyeste våbenskjold - for det netop navngivne flexible støtteskib ABSALON

Marineelev Hold 1-2004

Tekst og foto: minelæggeren MØEN

"25 mands banjer på et skib, der ifølge rygterne var så godt som klar til opbrugning".

Det var blot et enkelt af de mange rygter, vi havde hørt om skoleskibet MØEN, mens vi var på grunduddannelsen i Aulerød i januar 2004.

Det har siden vist sig mest at være tomme rygter.

På marineelevhold 1 benævnt "MAEL-hold 1-2004" er vi 13 kommende automatik- og elektronik fagteknikere, og hvis man hørte om os fra en af vores skifteassistenter, ville man nok høre, at vi var blevet forkælet i hele vores tid på MØEN.

Før har der været op til godt halvtreds elever og kadetaspiranter på én gang her ombord, men da vi er så få, som vi er, har vi haft masser af plads at udfolde os på. De såkaldte 25-mands banjer viste sig siden hen at være 3 mands luk-afer.

Under havneophold såvel som sejlads har vi haft undervisning i nogle af de samme fag som på Søværnets Grundskole, blandt andet for få et dybere indblik i den brede sømandsmæssige uddannelse - og ikke kun den tekniske uddannelse, vi har søgt ind på.

- Sømandskab, hvor vi måske har lært ALT, hvad der er værd at vide om reb, trosser, knob & stik og alt andet i den stil.

- Navigation med videre henblik på det speedbådsførerbevis, vi senere skal tage i de grønne uger, vi har, mens vi er på skole og lærer vores specialer.

- Motorlære med en masse om forskellige motortyper, brand, og om hvordan et orlogsskib ellers er bygget op med ruminddelinger, lukningstilstande og afmærkninger.

Derudover har vi lært om, hvordan tingene hænger sammen i Forsvaret, selvfølgelig specielt i Søværnet, i faget tjenestekendskab.

Alt i alt har vi tydeligt mærket, at MØEN er et skoleskib med mange stolte traditioner, men at hun selvfølgelig stadig har et virke som en operativ enhed - indtil den gamle dame bliver udfaset i slutningen af året.

Alle - officerer, sergenter og ikke mindst den menige del af besætningen har bidraget med at uddanne os, såvel på søen som under vagttjeneste i basehavn.

I starten kom vi lidt nervøse og vidste ingenting om især omgangstonen folkene imellem, men til stor overraskelse så vi at uanset, hvor mange striber el-

ler hvor meget guld på skulderen man har, er forskellen ikke større end, at vi alle er kolleger, der fælles holder "dampere" sejlede.

10 dages havblik med en del sol, og det tætteste vi endnu har været på foråret i år. Det er det, der bedst beskriver vores første sejlads som orlogsgaster. Den sejlads var en blid start på det at komme ud og sejle - for at se om vi er overhovedet var egnede til den branche, vi har valgt.

Kombineret med den undervisning, vi stadig havde, mens vi sejlede, kørte vi også med i våben-divisionens søvagt. Efterhånden som vi blev udchecket på de forskellige poster, er vi siden hen

ske helt basale ting man tager for givet, og andre mere tekniske ting. Det var ikke noget, vi så meget til, da vi stadig havde vores egen undervisning, men det blev til 5 dage i havn i Liepaja. Alle dage fyldt med forskellige aktiviteter, tur med bus rundt i byen, besøg på deres dykkerskole og Navy School, og cocktailparty ombord på MØEN.

Dagene bød også på lidt andre forhold end derhjemme. Det viste sig, at der kan altså godt være større bølger i en lettisk havn, end der var på hele turen over Østersøen. I hvert fald indtil nu på vores tur hjem af, hvor det blæser en del mere, og ikke alle folk er helt på toppen længere.

Muhammed og Renee slapper af i en pause i luftforsvarsøvelsen

kommet til at stå alene som udvig, ror-gænger og ordonnans.

Folk i Søværnet er generelt ikke i særlig god form - det var vores opfattelse, inden vi startede herude. Men det var en positiv oplevelse at se, at der blev der gjort noget for at komme problemet til livs ombord i MØEN.

Et projekt, der hedder "Sejl Sund", hvor stambesætningen får målt kondital til en start og nu dyrker væsentlig mere idræt end før. Projektet blev kørt som et cykelprogram på farvandsovervågningen, hvor en kondicykel skulle holdes i gang døgnet rundt. Det kom så os elever til gode. Vi skulle holde cyklen kørende fra klokken 24 til 07. I alt blev det til 5622 km.

Partnership for Peace hed vores næste tur, som vi stadig er på nu - en tur tværs over Østersøen til Letland. En halv vennskabsvisit og en halv øvelse med letterne - nok mest for, at de skulle lære af det danske søværn. Om nogle må-

I løbet af vores ophold, blev der også rigelig tid på egen hånd til at se byen, både i dagslys og om natten. Der var som vi havde forventet, en pæn side af Liepaja, men også især en meget fald-færdig side, hvor man nemt kunne se, at det er et område der trænger til en meget kærlig hånd.

Efter turen her, siger MAEL-hold 1-2004 farvel til MØEN og takker for en masse positive oplevelser - nogle mere udfordrende for os selv, end man først havde regnet med.

Frederiksberg Slot fylder 300 år

Frederiksberg Slot har 300 års jubilæum den 25. september 2004.

Af kaptajn Tage H. Nielsen,
Leder af Kommandanten i Københavns Kontor

Frederiksberg Slot blev bygget af Frederik IV.

Slottet blev påbegyndt i 1699 og var færdigbygget i 1703, men blev først endeligt taget i brug af kongen den 25. september 1704, hvorfor denne dag regnes som udgangspunkt for jubilæet.

Frederik den IV rejste som kronprins på sin første dannelsesrejse i årene 1692-93 til bl.a. Nederlandene, Frankrig og Italien.

Især opholdet i Italien prægede og inspirerede Kronprinsen, og da han vendte hjem til Danmark, anmodede han kongen (Christian V), om tilladelse til at bygge et sommerslot på Soelbjerg (Valby bakke).

Efter mange udkast og forslag, blev slottet endeligt bygget, og kom til at fremstå som et typisk italiensk barokslot med fontæne i Slotsgården og kaskader i Frederiksberg Have. Det oprindelige slot var meget lille, og kun til brug om sommeren, så allerede efter nogle få år måtte slottet udvides.

I 1735 blev der atter foretaget ombygning og udvidelse, så Frederiksberg Slot stort set fik det udseende som kendes i dag, og som ses på de frimærker der blev udgivet den 14. maj 2004.

Frederik IV tilbragte mange lykkelige år på Frederiksberg Slot.

I 1716 modtog han Zar Peter den Store på slottet, og i 1721 blev han da hans dronning Louise døde, viet til sin elskerinde Anne Sophie Reventlow, straks efter sørgetidens ophør. Senere boede den sindssyge Christian VII, gift med den engelske prinsesse Caroline Mathilde på slottet. Christian VII og Caroline Mathilde fik 2 børn, den førstefødte, en søn, den senere Frederik VI, som elskede Frederiksberg Slot, og som boede på slottet både som kronprins og konge i mange år.

Det andet barn var en datter, et uægte barn som dronningen fik med liv-

lægen Struensee, prinsesse Louise Augusta.

Frederik VI's enkedronning Marie, døde på Frederiksberg Slot den 12. marts 1852.

Efter Dronning Mariens død stod slottet delvis tomt i mange år, men under krigen i 1864 blev slottet en overgang brugt som lazaret.

Det - at slottet lå delvis ubenyttet hen, gjorde at slottet gik i forfald, og i folkemunde omtaltes slottet som ruinen på Valby bakke.

I 1868 overdroges det kongelige slot til Krigsministeriet og i 1869 flyttede Hærens Officersskole ind på Frederiksberg Slot, og har haft domicil her siden.

Det - at Frederik IV byggede slottet - og startede den første systematiske danske officersuddannelse i 1713, har gjort, at skolen har et mærke, der anvender Frederik IV monogram med krone, officersringkrave og krydsede kårder.

Frederiksberg Slot har gennemgået større restaureringer i perioderne 1927-32 og igen 1993-98.

Da slottet blev bygget anlagdes Frederiksberg Have, der var en typisk barokhave, men som tiden gik, ændredes mode og smag, og omkring år 1800 blev haven omdannet og fik det udseende som ses i dag.

I forbindelse med Frederiksberg Slots jubilæum udgav Post Danmark den 14. maj 2004, 3 frimærker med motiver fra Frederiksberg Slot.

Frederiksberg slot set fra luften. Foto: Forsvaret

I forbindelse med Frederiksberg Slots jubilæum den 25. september afholdes der "ÅBENT SLOT" med adgang for offentligheden og forskellige arrangementer således:

Torsdag den 23. september 2004:

- 0900-1830 Udstilling og arbejden de stande i Slotsgården.
- 0900-2100 Slotscaféen åben.
- 0900-1730 Rundvisning på slottet, med start hver kvarter.
- 0900-1700 Kirken, rundvisning og koncert, hver fulde time.
- 0900-1900 Kadetkælderen åben.
- 1930-2030 Promenadekoncert i Slotsgården med Den Kongelige Livgardes Musikkorps.
- 2045-2300 Kadetkælderen åben.

Fredag den 24. september 2004:

- 0900-1400 Udstilling og arbejden de stande i Slotsgården.
- 0900-1400 Slotscaféen åben.
- 0900-1300 Rundvisning på slottet, med start hver kvarter.
- 0900-1300 Kirken, rundvisning og koncert, hver fulde time.
- 0900-1400 Kadetkælderen åben.

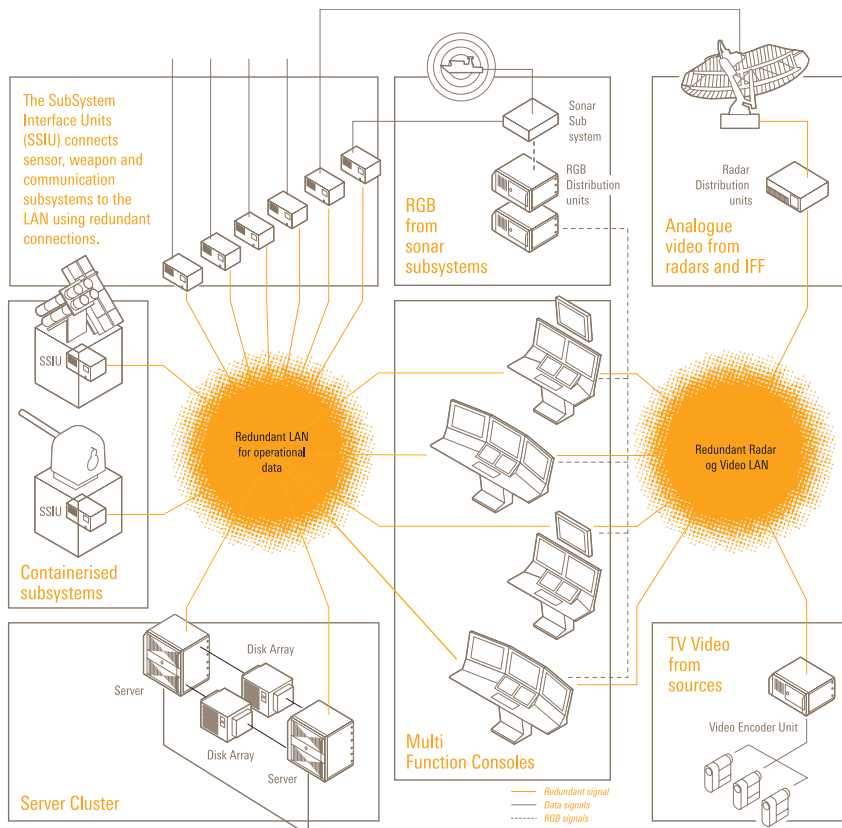
Lørdag den 25. september 2004:

Lukket arrangement for Hærens Officersskoles ansatte, kadetter, elever og særligt indbudte.

Yderligere oplysninger om jubilæumsarrangementerne kan fås ved henvendelse til kaptajn Tage H. Nielsen på tlf.: 36 13 26 45, eller til Helene Høvik på tlf.: 36 13 26 46.

Returadresse/afsender
Kannike / LavindsGaard Pack
Industriparken 14
DK-7321 Gadbjerg

CFlex The New Generation of Terma C4I Systems

The C-Flex concept allows for continuous upgrade of ships with new or additional equipment without major software changes and waiting time for the next release. A concept designed for rolling replacements and running improvements rather than mid-life upgrades.